

BOGLÁRKA NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODA ÉS KONYHA

(Inárcs Széchenyi tér 1.)

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**Néphagyományőrző, természetközeli, családokkal együttműködő
óvodai program**

Intézmény OM - azonosítója: 032997	Intézményvezető: Fajt Istvánné
Legitimációs eljárás	
3/2022. (IX. 15.) határozatszámon elfogadta: Huszár Kispéter Livia nevelőtestület nevében Feketéné Kovács Henriett alkalmazotti közösség nevében	Véleménynyilvánítók: szülők közössége nevében Ruttkai Enikő
3/2022. (IX. 15.) határozatszámon jóváhagyta: Fajt Istvánné intézményvezető	Egyetértését kinyilvánította/ ellenőrizte: fenntartó nevében
PH.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: http://boglarkaovoda.hu/	Érvényes: A kihirdetés napjától 2022.szeptember 20. visszavonásig
Verziószám: 3/2022.	Készült: 1/1. eredeti példány

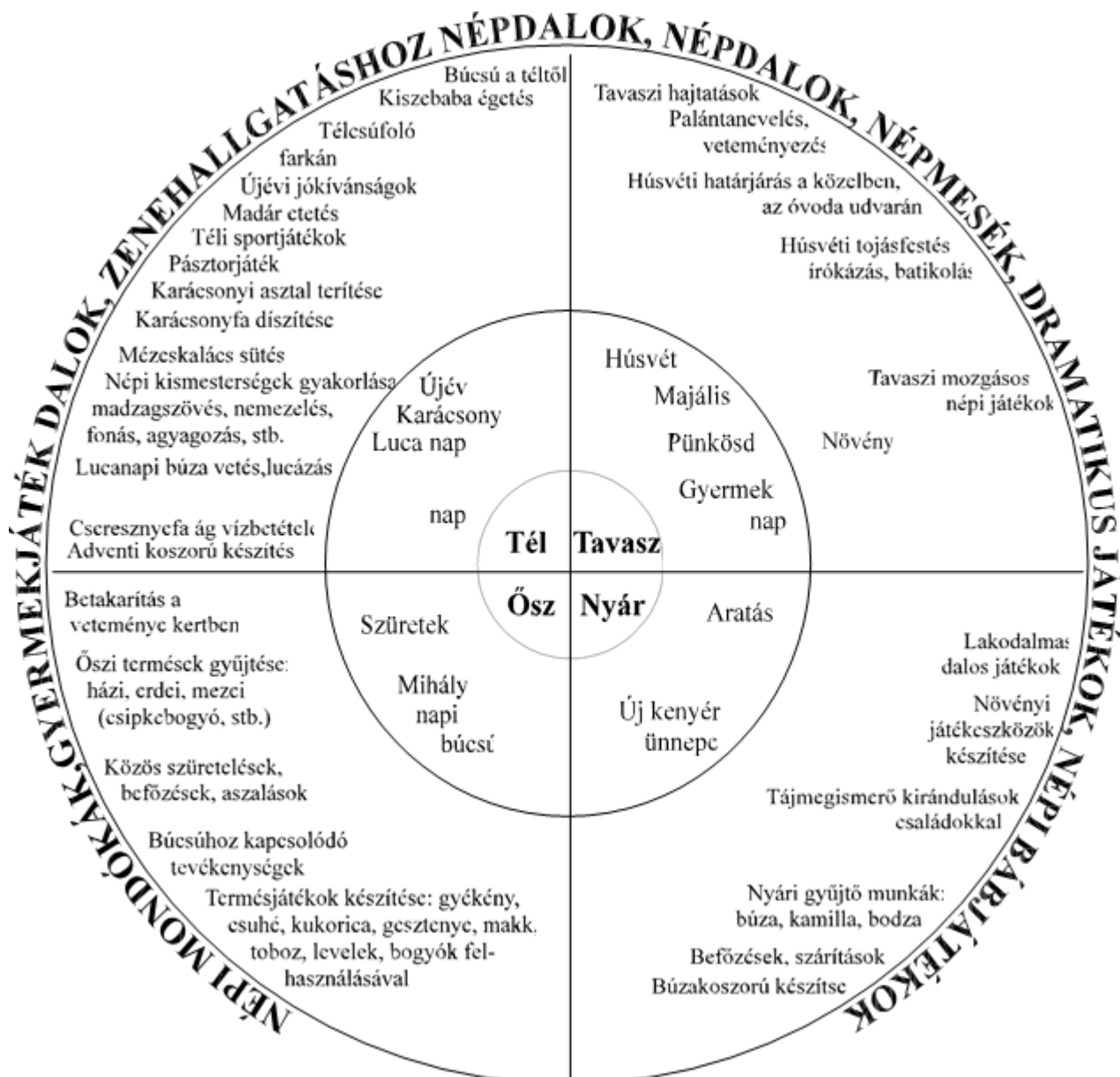
A BOGLÁRKA NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODA ÉS KONYHAPEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Néphagyományőrző, természetközeli, családokkal együttműködő
óvodai program

*“A gyökerek persze nem látszanak,
de tudod azok tartják a fát.”*

(görög költő)

Módosítás éve: 2022.

**Készítette a Boglárka Néphagyományőrző Óvoda és Konyha
nevelőtestülete**

*"A sorstól az élet fenntartását kaptuk feladatul,
akár úgy, hogy az embereket tápláljuk,
akár úgy, hogy a jövőre új növény sarjad majd belőlünk.
Rövid az életünk, de nagyszerű a hivatás amit betöltünk."
(Baksa Brigitta: A karácsonyi asztal meséi)*

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363 /2013. (III.31.) rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) MKM rendelet módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- A Boglárka Néphagyományőrző Óvoda hatályos Alapító Okirat
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Nevelőtestületi határozatok

Tartalomjegyzék

1. AZ ÓVODA HELYZETELEMZÉSE.....	6
1.1.Az óvoda bemutatása	6
1.2.Az óvoda személyi feltételei	8
1.3. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere.....	9
2.Nevelési programunk célja, feladatai	9
2.1.Gyermekkép, óvodakép	9
2.2.Programunk koncepcionális hangsúlyai	11
2.3.Nevelésünk alapvető célja	11
2.4.A személyiségfejlesztés fő feladatai	13
2.5.A fejlesztés rendszere.....	14
2.6.Programunk szervezeti és időkeretei	17
3.Nevelési program tartalma	18
3.1.A játék:.....	18
3.2.Mozgás:	19
3.3.Az egészséges életmód alakítása:	20
3.4.A közösségi élet, társas viselkedés alakítása, erkölcsi nevelés, érzelmi nevelés, szocializáció	20
3.5.Külső világ tevékeny megismerése.....	21
3.6.Vers, mese	21
3.7.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	21
3.8.Ének, zene, énekes játék, tánc	21
3.9.Ünnepek, ünnepélyek:	21
4.A különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése	23
4.1.A korai segítségnyújtás.....	23
4.2.Sajátos fejlesztési elveink	26
4.3.Célunk.....	27
4.4.Feladatunk.....	27
4.5.A fejlesztés legfontosabb területei.....	29
4.6.A fejlesztés szervezési és időkeretei	34
4.7.A fejlődés várható jellemzője az óvodás kor végére	34
5.Tehetséggondozás.....	35

5.1.A tehetséges gyermek tulajdonságai, korán megmutatkozó képességei	35
5.2.A tehetséggondozás szervezeti keretei	35
5.3.Az óvodapedagógus feladatai	36
6.Gyermekvédelmi munka az óvodában	36
6.1.Az óvoda környezetének jellemzői gyermekvédelmi szempontból	36
6.1.1.A gyermeki jogok védelme:	36
6.1.2.Az intézményünkbe:	37
6.1.3.A gyermekvédelmi feladatokat:	37
6.2.A családdal való kommunikáció alapelvei	38
6.2.1.A családokkal való kommunikálás módszerei:	38
6.3.Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége, a családsegítő feladatai	38
6.3.1.A családok megismerése	38
6.3.2.A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok lehetnek:	38
6.4.Az óvoda gyermekvédelmi programja	39
6.4.1.Kapcsolattartásunk az alábbi intézményekkel:	39
6.4.2.Sikerkritérium a gyermekvédelem területén:	39
7.Az óvodai élet megszervezésének elvei	39
7.1.A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	40
7.2.Kapcsolat a bölcsődével	42
7.3.Egyéb kapcsolatok	42
7.4.A pedagógiai programunk alkalmazásának feltételrendszere	43
8.EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK, Programok	45
8.1.Szolgáltatások	45
8.2.Programok	45
8.3.Nyári „Erdei Óvoda”	46
9.BOLDOG ÓVODA	46
10.Ovi-Zsaru	46
11.ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	49
12.Legitimációs záradék	51

1. AZ ÓVODA HELYZETELEMZÉSE

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Boglárka Néphagyományörző Óvoda és Konyha

Székhely Óvoda: 2365 Inárcs, Széchenyi tér 1. /Telefon: 06-29-370-569/
1. sz. telephely: 2365 Inárcs, Hunyadi J. u. 1/a. /Telefon: 06-29-371-281/
2. sz. telephely: 2365 Inárcs, József u. 12. /Telefon: 06-29-370-451/

Fenntartó: Inárcs Nagyközség Önkormányzata
2365 Inárcs, Rákóczi u. 4. /Telefon: 06-29-370-021/

Az óvoda alapító okiratának száma: **2168-3/2020/A**

Kelte: **Budapest, 2021. január 4.**

Az engedélyező szerv neve: Inárcs Nagyközség Képviselő Testülete

Az óvoda vezetője, a program benyújtója: Fajt Istvánné

Törvényi megfelelést szolgáló egyéb információk:

- A nevelés és fejlesztés magyar nyelven folyik
- A hitoktatás a törvényi előírásoknak megfelelően - évente a szülői igényekre alapozva - biztosított

1.1. Az óvoda bemutatása

Inárcs 4700 fős lakosú község, Budapesttől 35 km-re, az M5-ös autópálya mellett helyezkedik el.

A lakosság vegyes összetételű. Budapesten, a környező községekben dolgoznak, ahol a mezőgazdasági magán tevékenységek, vállalkozások, intézmények adnak munkalehetőséget. Közigazgatásilag jelenleg: Inárcs.

Területileg nagy kiterjedésű település.

Községünkben pékség, üzletközpont, több üzlet, gyógyszertár, posta, takarékbank, orvosi rendelő, fogászat, polgármesteri hivatal, művelődési ház, iskola, panziók, benzinkutak működnek. Budapesttel és a környező településekkel vonat és autóbusz közlekedés köti össze a községet. Adottságai következtében a népi hagyományok élők és ismertek, jelentős szerepet töltenek be az óvoda tartalmi munkájában.

A székhely óvoda (Széchenyi tér 1.) teljesen új épület, mely 2016. szeptember 1-től áll a gyermekek rendelkezésére. Három csoportos: Kis, középső-és nagycsoport. Felszerelt szép nagy tornaterem, sófallal felszerelt fejlesztőszoba, nevelőszoba, titkárság, vezetői iroda, gyermeköltözők, mosdók, tálaló konyha található benne. Udvara új, modern játékokkal van tele. Elkerített tankert rész és sport udvar egyaránt rendelkezésre áll.

Az 1. sz. telephely (Hunyadi út 1/a.) 1977-ben épült, de 2013-ban energetikai pályázat által teljesen felújított, rendezett, szép épület. Az épület bejárati parkja előtt 2 székely-kapu várja a bejövőket. Három csoport: Kis, középső-és nagycsoport működik benne. Ezen kívül sófallal és sógenerátorral ellátott tornaszoba, logopédiai- és fejlesztőszoba, iroda, gyermeköltözők, mosdók, tálaló konyha található benne. Hatalmas nagy udvarral

rendelkezik, mely árnyas, hiszen tele van öreg fákkal. A gyermekek kerti munkájához tankert biztosított, valamint sportudvar rész is megtalálható benne.

A 2. sz. telephelyen (József utca 12.) két csoport működik: Kis-középső és nagycsoport. 1967-ben épült régi épületnek mondható, de hatalmas nagy csoportszobai ablakaival, esztétikus berendezésével, új műpadlójával, családias jellegével igen vonzó a gyermekek számára. Itt is található sófallal ellátott fejlesztőszoba, melyet minden nap használhatnak a gyerekek. Iroda, gyermeköltözők, mosdók, tálaló konyha található még benne. Az udvar itt is árnyas és jól felszerelt.

A csoportszobák felszerelése minden igényt kielégít, s néphagyomány-ápoló programunkhoz illeszkedik. A játékok esztétikusak, a mai kor igényeinek megfelelnek.

Így összesen 8 csoportos az intézmény. Az óvodai gyermeklétszám maximum 240 fő lehet, jelenleg 190 fő, a csoportlétszámok átlagosan 23-25 fő.

A gyermekek felvétele, elhelyezése elsősorban abba az óvodába történik, amelyik lakóhelyéhez, vagy a szülő munkahelyéhez közelebb van.

A csoportokat általában 2 fő óvodapedagógus vagy 1 fő óvodapedagógus és 1 fő pedagógiai asszisztens és egy dajka látja el. Plussz 3 fő pedagógiai asszisztens segíti az óvodapedagógusok munkáját. (óvodapedagógusaink létszámát a jövőben bővíteni szeretnénk)

A csoportok szervezésénél a homogén, egy korosztályt felölelő csoport kialakítására törekszünk, felmenő rendszerben, azonban nem zárkózunk el szükség esetén a vegyes csoport létrehozásától sem. A felmenőrendszer biztosításával elősegítjük a csoport óvónőjéhez való kötődést.

1993 óta foglalkoztatott bennünket az óvodai nevelés megformálása, a harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatásának más forrása. Sok új kezdeményezéssel ismerkedtünk meg, többek között hagyományörző szemléletű óvodai nevelési irányzatokkal, amelyek egy-egy tevékenységét, hagyományait gyakorlati munkánkban alkalmazni próbáltuk. Kezdtünk falunk hagyományos ünnepeihez kapcsolódni, részt venni ezeken. (pl. szüreti felvonuláson, majálison), s azt tapasztaltuk, hogy általuk a gyerekek élményekben gazdagodtak, s a családok is fokozott érdeklődést mutattak az ilyen jellegű közös programok iránt. Ez arra ösztönzött bennünket, hogy az óvodán belül is szervezzünk hasonló jeles napokat, (pl. Lucázás, Kiszehajtás, Zöldág-járás, farsangi alakoskodások, lakodalmas játékok, stb.) s becsempésszük a gyerekek mindennapi életébe. Folyamatosan megismerkedtünk a hagyományörzéssel kapcsolatos szakirodalommal, népművészeti tárgyakkal kezdtük díszíteni a csoportszobákat, természetes anyagokat adtunk a gyerekek kezébe.

1999-ben a Néphagyományörző Óvodai Programot

tartottuk munkánkhoz legközelebb állónak, ezért választottuk mi is helyi óvodai nevelési programunknak, hiszen ennek értékeivel azonosul leginkább a mi közösségünk, s a szülők is egyetértettek ezzel. A népi hagyományoknak oly széles a skálája, hogy minden óvónő utat talál saját egyéniségének kibontakoztatására és sajátjának érzi azt. A választott programot szükségesnek találtuk kiegészíteni matematikai készségfejlesztést szolgáló nevelési tartalmakkal. Véleményünk szerint 5-6-7 éves korban szervezett formában is célszerű matematikai neveléssel foglalkozni az óvodában heti 1 alkalommal. Ezeken a foglalkozásokon a gyerekek sok matematikai jellegű tapasztalatot szereznek a tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről, melyek könnyítik eligazodásukat, tájékozódásukat, értelmi képességeik fejlődnek, s lehetővé teszik majd az iskolai matematikai feladatok megoldását.

Néphagyományörző óvodai programunk tevékenységét a célok határozzák meg.

Célunk a gyermeki személyiség fejlesztése, érzelmi életének gazdagítása a néphagyományok ápolása által, a természet iránti fogékonyság megalapozása cselekvésen keresztül, élményt nyújtó, játékos tevékenységek által, a természetszeretet megalapozása a családok aktív együttműködésével, a hátrányos helyzetből adódó különbségek csökkentése, a gyermekek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, s azon jártasságok, készségek megalapozása, melyek képessé teszik az iskolai életmód elfogadására.

Mindhárom óvodában a gyermekek nevelése a **Néphagyományőrző Óvodai Program** szerint történik.

1.2. Az óvoda személyi feltételei

Nevelőtestület jellemző adatai:

Helyi nevelési/pedagógiai rendszerünk megvalósítása bizonyos feltételekhez kötött, amely részben biztosított.

Az óvoda dolgozóinak létszáma a két épületben összesen: 31 fő

- óvodapedagógus: 13 fő
- pedagógiai munkát segítők száma: 8 dajka, 7 pedagógiai asszisztens.
- egyéb segítő munkatársak: 2 karbantartó, 1 óvodatitkár

Adaptált programunk megvalósításának feltételei közé tartozik elsősorban, a személyi feltételek biztosítása. Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy minden csoportban két óvodapedagógus, vagy egy óvodapedagógus és egy pedagógiai asszisztens látja el a nevelési/fejlesztési feladatokat.

A feltételrendszer fontos eleme az óvodai nevelőközösség, ezen belül is az óvónő személyisége a következő személyiségjegyekkel:

- megfigyelő és helyzetfelismerő képesség,
- a jövő elképzelésének képessége,
- megosztott figyelem,
- önmagával és a gyermekekkel szembeni igényesség,
- pedagógiai tapintat,
- kiegyensúlyozott állapot, érzelmi gazdagság,
- a gyermekek szeretete, megértése, megbecsülése,
- segítőkészség, optimista magatartás.

Az óvoda egész nevelőközösségének rendelkeznie kell az együttműködés, egymásra figyelés képességével a mindennapok során, hogy példaadással neveljük a gyermekeket.

Az óvónő a néphagyományőrző szemlélettel azonosul és így elsajátítja azokat az ismereteket, készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek. Biztonságot áraszt, képes hitelessé tenni önmagát, tudatosan alkalmazza a metakommunikáció, a "testnyelv" kifejező eszközeit. Kezdeményező, elfogadó a nevelési folyamatban, követi és tiszteletben tartja az egyes gyerek és a család haladási irányát, ütemét. Segítségnyújtása egyénre szabott, amit drámapedagógiai szemlélete is segít. Nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományőrzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik.

Nevelőtestületünk továbbképzési irányultsága

Szakmai megújulás iránti igényünk nagy, amit minden óvodapedagógus a program eredményes megvalósítása érdekében tesz.

Lehetőségeink szerint folyamatosan részt veszünk továbbképzéseken. A továbbképzéseken való részvétel kijelölésénél és a feladatok megosztásánál az óvónők érdeklődését, egyéni adottságait, a területhez való vonzódását vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen legyen mindenki jártas, minél nagyobb sikerélményhez jusson, szívesen ossza meg a szerzett tudást, tapasztalatot, érezze, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagja.

1.3. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere

Az óvoda épületeinek elhelyezkedése: A székhely óvoda a település központjában helyezkedik el, Telephely óvodáink épületei a község régebben épült részén helyezkednek el. A csoportszobák felszerelése minden igényt kielégít, s néphagyomány-ápoló programunkhoz illeszkedik. A játékok esztétikusak, a mai kor igényeinek megfelelnek. Óvodáinkban gázzal üzemelő központi fűtés, víz és csatornarendszer működik. Csoportszobáink több funkciót töltenek be, óvodai tevékenységek, játék, foglalkozás, étkezések, és a pihenések színterei. Az óvoda felszereltsége jónak mondható.

Könyvtárlományunkat folyamatosan gyarapítjuk a program szellemiségének megfelelően, s újonnan megjelenő kiadványokkal bővítjük. Az óvoda helyiségeiben a játékokat, berendezéseket fokozatosan kicseréltük természetes anyagokból készült eszközökre (vessző, gyékény, fa). A csoportszobákban természetsarkokat és kézműves sarkokat alakítottunk ki, ahol egyrészt az évszakoknak megfelelő terméseket, másrészt a természetes anyagokat, kézműves tevékenység kellékeit helyeztük el.

Felhasznált anyagok: gyapjú, bőr hulladék, gyékény, csuhé, rafia, gyöngyök, filc anyag, speciális festékek, fonalak, kis méretű szövő keretek, korongozók, kékfestő anyag, agyag. Rendelkezünk még égetőkemencével és a sütésekhez szükséges tűzhellyel. E program megvalósításához szükséges természetes anyagok, hagyományápoló eszközök is rendelkezésre állnak. Így például kisméretű szövőkeretek, fonalak, korongozók, agyag, égetőkemence, gyöngy, gyapjú, bőr hulladék, textília, különböző termések, valamint több öltözet népi ruha a gyermekek népi dramatikus játékához, táncához stb.

A csoportszobákban és az udvaron főleg fából készült játékok találhatók, melyeket folyamatosan cserélünk.

2001-ben létrehoztuk az „Inárcs Óvodás Gyermekeiért” alapítványt, melynek célja az óvoda működésének segítése, pénzügyi támogatása. A továbbiakban is minden pályázati lehetőséget kihasználunk, mely munkánkat segíti.

Elengedhetetlennek tartjuk a továbbiakban is a hagyományőrzéssel foglalkozó óvodákkal való kapcsolattartást. Mivel „Minden terv, minden program annyit ér, amennyit megvalósítunk belőle”, ezért nevelőtestületünk azon fáradozik, hogy lelkiismerete alapján a legtöbbet nyújtsa a gyerekeknek.

2. Nevelési programunk célja, feladatai

2.1. Gyermekekép, óvodakép

Gyermekeképünk

Akik gyermekekkel élnek, azok a "legtisztább lelkekkel" élnek, és a velük való együttélés minket, felnőtteket is gazdagít. Mi magunk is szeretetet kapunk, figyelmet, ragaszkodást.

Rájuk figyelve remek játszótársra lelhetünk, hisz játszani lehet velük az életet, s ezzel egyszeriben minden más megvilágításba kerül. Belefér az érzelmek tengere, uralkodó szerepe; a játék, a játékosság, a gondolatok, érzések szabad áramlása.

Milyenek is ők?

„A gyermek olyan, mint a tükör. A szeretetet nem kezdeményezi, de visszatükrözi. Ha szeretet kap viszonzza azt, de ha nem kap szeretet, nincs mit visszatükröznie.”

(Ross Cambell)

Alapfeladatunk mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez!

"A gyermekszem a legfurcsább hatalom, próbáld csak ki másokon, vagy magadon, mert amikor a gyermekszem kérve kér, abba minden vágy és csoda belefér."

Feladatunknak tartjuk olyan gyermekek nevelését, akik óvodánk derűs, családi légkörében felszabadult, kiegyensúlyozott, az élet minden területén egyéni képességeik szerint megfelelni

tudó kreatív, az iskolai életmódra alkalmas gyermekekké válnak. Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni, nyitottság, őszinteség, és jó kapcsolatteremtő képesség jellemzi őket. Alkalmazkodók, együttműködők, önállóak, felszabadultan játszanak. Kötődnek a meséhez, zenéhez, az alkotó, alakító tevékenységekhez, szeretik és óvják a természet kincseit. Az óvoda pedagógusai segítségével kiépül bennük a bizalom, az egymás megbecsülésének érzése. Arra szeretnénk nevelni gyermekeinket, hogy tudjanak boldogok lenni, úgy rendezni életüket, hogy abban örömet leljenek. Felnőve váljanak olyan emberré, akiket nem rontott meg a kíméletlen túlekedés, akik nem pénzben számolják a barátságot, sőt még a munkát sem, hanem arra törekszenek, hogy igényes és humánus, gondolkodó-cselekvő emberek maradjanak.

Óvodaképünk

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve a családi nevelés kiegészítője, ahová a gyermekek a harmadik (2,5) életévüktől, járhatnak.

Nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az ide járó gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvoda funkciója: óvó-védő szociális nevelő, személyiségfejlesztő.

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó néphagyományörző műveltség tartalmakról, az egyetemes emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről. Évek óta foglalkozunk a néphagyományokkal, mely a népszokásokra, jeles napokra, a mindennapi élet hagyományaira, szokásaira, a népművészetekre épülő, óvodai program komplex megvalósítását teszi lehetővé. Nevelőtestületünk felvállalta a helyi hagyományok őrzését és ápolását, rendelkeznek alapvető néprajzi ismeretekkel, és ez irányba rendszeresen továbbképzik magukat. Rendszeresen kutatjuk a helyi és környékbeli hagyományokat,

népművészeti emlékeket, értékeket, fontosnak tartjuk ezek összegyűjtését, megőrzését, és továbbadását a jövő számára.

2.2. Programunk koncepcionális hangsúlyai

Küldetésnyilatkozat

A Néphagyományőrző Óvodai Program elkötelezettséget vállal a magyar népi hagyományok átörökítéséért, a magyar óvodai nevelés időtálló értékeiért. Nevelőközösségünk meggyőződése szerint a családhoz, a földhöz, a néphez, a hazához fűződő erős érzelmi kötődést már az óvodáskorban érdemes megalapoznunk, hiszen ebben a nyitott és fogékony életkorban átélt élmények egy életre szóló útravalót adnak gyermekeinknek. A hagyományőrzés egyrészt jelentős ízlésformáló erő, másrészt érzelmi hatástöbblete örömteli aktivitásra készíti a gyermekeket. A kézműves tevékenységek gyakorlása közben, az egyszerűbb népszokások megismerése és lejátszása során, a népi mondókák, népi játékok, népdalok, a táncos mozdulatok ismételtetése, a népmesék jellegzetes fordulatainak figyelemmel kísérése, valamint a külső világ tevékeny megismerése által olyan készségeket, jártasságokat szereznek óvodásaink, melyek majd alkalmassá teszik őket az iskolai életmód elfogadására. A mi óvodánk tehát a gyermekek személyiségének fejlődését, differenciált fejlesztését – különösen a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének segítését, testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítését, az esélyegyenlőség - megteremtését a néphagyományápolás és a természetóvás sokszínű eszközeivel igyekszik megvalósítani. A néphagyományőrzést nem külön témaként értelmezzük, hanem az óvodai nevelés komplex részeként - beépítjük ünnepeinkbe, hétköznapijainkba. A gyermekek koruknak megfelelő szinten, észrevétlenül ismerik meg a naptári év jeles napjait, hagyományos és az emberi élet sorsfordulóihoz kapcsolódó ünnepeit, s a hétköznapi szokásörzítő tevékenységeit az évről - évre visszatérő jelképekkel, élményszerű örömteli cselekvésekkel együtt. A közös tevékenységek, ünnepi készülődések, az ünnepnapok élményei hagyományaink tiszteletére, a közösségi érzés erősítésére, egymás megbecsülésére, szeretetére, elfogadására neveli őket. Folyamatosan igyekszünk felvállalni azokat a feladatokat is, melyek programunk szellemiségéhez illeszkednek. /A környékünkön élő kézműves mesterek megismertetése a gyermekekkel, népművészek, néptáncsoportok meghívása az óvodába, tájház- és múzeumlátogatás, tájmegismerő kirándulások szervezése, aktív tevékenykedés mezőgazdasági munkákban, tanyalátogatás, a faluközösség hagyományos ünnepein aktív részvétel stb./ Az óvoda használói igényeinek maximális kielégítésére törekszünk. Az óvoda és a család partnerkapcsolata igen fontos a gyermekek együttnevelése szempontjából. Ezért a napi személyes kapcsolat mellett a mindig soron következő negyedéves nevelőmunkánkról folyamatosan tájékoztatjuk őket a faliújságokon, segítjük egymás munkáját, s közös programjainknál számítunk aktivitásukra. A szülők további igényeinek kielégítése érdekében igen sok más fejlesztő jellegű tevékenységet is folytatunk, valamint hittan oktatást szervezünk. A fenntartó önkormányzat igen fontosnak tartja az óvodánkban folyó értékmegőrző tevékenységet, a néphagyományőrző óvodai nevelést, ezért lehetőségeinek függvényében folyamatosan biztosítja a működésünkhöz szükséges feltételeket.

2.3. Nevelésünk alapvető célja

”A kisgyermekkel mindent elérhetünk személyes példa és tett által.”

(Brunsztik Teréz)

A néphagyományörző nevelési program elkötelezettséget vállal a magyar óvodai nevelés időtálló értékeiért és hagyományaiért.

Szemléletmódunkat befolyásoló tényezők:

- egyetemes emberi értékek
- eszmei értékek
- erkölcsi- és interperszonális magatartás értékek
- kulturális értékek

Fontos továbbá:

- humanizmus - az "én" tisztelete - a kultúra iránti érzékenység
- demokratizmus - a másság elfogadása - a hagyomány tisztelete
- nyitottság, őszinteség, szeretet - a természetes környezet védelme
- az udvariasság - az ember és környezet harmóniája
- a család, a haza tisztelete, szeretete - az "élet" tisztelete
- felelősség tudat

Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyerekek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjon. A gyerek, családtagjaival, társaival olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik, életre szóló útravalót kap.

Program célja, feladatai

A program az "Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja" szellemében fogalmazza meg a nevelési célokat, feladatokat.

A program célja:

- A gyermek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszköztárával.
- A gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.

További törekvésünk, hogy a közös cselekedetek folyamatában a gyerekekben alapozódjanak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.

A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése az óvodai nevelés általános feladata, amit programunkban alapfeladatnak tekintünk.

Programunk fontos kiindulópontja, hogy a hagyományörzés érzelmet kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyerek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan. A hagyományörzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az anyanyelvi- és értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszert.

A néphagyományörzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák

- a játék,
- a mozgás,
- a külső világ tevékeny megismerése,
- az esztétikai tevékenységek.

A gyerek a tevékenységek gyakorlása során tanul. Tanulásában a kompetencia alapú szemléletnek megfelelően elsődleges a képességfejlesztés, az ismeretek rendszerezése és pozitív attitűdök kialakítása és elmélyítése.

Az óvodai nevelésben a néphagyományörzés folyamatosságát a mindennapok hagyományörző tevékenységei és a jeles napok tevékenységei adják.

A hagyományörzést szolgáló feladatok

A népi hagyományok gazdag tárházából a gyerekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre késztető elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése kulcsfontosságú feladat.

- A mindennapok népszokásörző tevékenységei közül a programban azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek és gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe

- A jeles napok közül azok kerülnek a programba, amelyek a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek: karácsony, farsang, húsvét. Továbbá azok, amelyek a hétköznapi népszokásörző tevékenységeit visszatérő jelképekkel, cselekvésekkel ünnepivé emelik.

- A népi kultúra szellemi, tárgyi alkotásai közül az esztétikai élményeket fokozó alkotások kiválogatása, és ezeknek a programba fűzése képez fontos feladatot.

A program a sajátos tartalom- és eszköz-rendszerével az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő személyiségfejlesztő funkcióját szolgálja, felvállalva a népi kultúra átörökítésével a teljes gyermeki személyiség fejlesztését.

2.4.A személyiségfejlesztés fő feladatai

Mit nevezünk néphagyománynak?

”Azt a láthatatlan szervezőerőt, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük.”

(Kósa, Szemerkenyi, 1975).

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyerek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány-ápolással, a természetszeretettel. Mindez alkalmanként kiegészül a család aktív közreműködésével.

Nevelőközösségünk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Nevelési megközelítésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.5.A fejlesztés rendszere

Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelmdús élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Ismeretei bővülésével később érti meg, dolgozza fel, amit kapott, és közben van hova visszakapcsolnia azokat. Erkölcsi, esztétikai értékrendszere kialakul, a szükségletek további cselekvésre készítetik. Felnőtt korában a néphagyomány-ápolás igénye, mint magasabb rendű szükséglet jelenik meg.

Hitvallásunk, meggyőződésünk fontos eleme az is, hogy az “ünnepelni tudás” képességének alakítását a néphagyomány-ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti. A gyerek évről-évre örömmel vesz részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számára az ünnepnap a várva várt nap. Ha az ünnep napján a gyereket körülvevő felnőttek magatartása, és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyerekekben mély érzelmi nyomokat hagynak. Átérik az ünnepnapok “másság”-át, a bensőséges összetartozás élményét, alapozódik az “ünnepelni tudás” képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

Az óvodapedagógusok által képviselt és gyakorolt általános nevelési alapelveink és értékeink:

- a gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Az óvoda kiegészítő, segítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Átmenetnek tekintjük az óvodai nevelést a családi, bölcsődei és az iskolai nevelés között
- pedagógusaink megismerik és figyelembe veszik a családok eltérő nevelési szokásait a nevelőközösség alapelveinek tekintve a gyermek szeretetét, tiszteletét, elfogadását, fejlesztettségét
- az elfogadó, segítő, támogató óvodai dolgozók személyisége és példaadása meghatározó
- biztosságot sugárzó felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat, melyet pozitív megerősítés kísér
- a közösségi szokások és szabályok kialakítása és erősítése során a gyermeki autonómia tiszteletben tartása
- a gyermekek fejlődésének segítése az egyenlő hozzáférés biztosításával önállóságra nevelés
- az együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, bizalomra, megértésre, türelemre és gyermeki aktivitásra épülő nevelés
- a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele, időt hagyva és adva mindenkinek a folyamatban történő fejlődéshez
- az előítélet-mentes pedagógiai környezet kialakítása, egymás elfogadására, a különbözőségek tiszteletére nevelés
- a szülőkkel együttműködő segítő partnerkapcsolat kialakítása az óvoda teljes dolgozói körének részvételével
- egymás munkájának megismerése és megbecsülése, kölcsönös segítségnyújtásra való törekvés
- óvodánk az élmények és a változatos tapasztalatok színtere, tudatosan beépítve
- nevelőmunkánkba az óvodát körülvevő kulturális örökség értékeinek megismerését és átadását
- az alkotás, a kreativitás és közvetlen tapasztalás feltételeinek megteremtése és biztosítása
- közös tevékenységek során a gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi és testi nevelése

- a gyermekek a mindennapi tapasztalatszerzéseik során tanulják meg és gyakorolják a közösségi élet szabályait
- minden dolgozónkkal szemben elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz
- a pedagógusok és a munkájukat segítő pedagógiai asszisztensek és dajkák az intézmény céljaival azonosulva, érdeklődési körüknek és tehetségüknek megfelelően saját képességeiket, kompetenciáikat folyamatosan fejlesztve képzik magukat

Általános és speciális célunk, a nevelés - fejlesztés irányai

Óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, és segítjük a társadalmi integrálódásukat.

Programspecifikus célunk a gyermekekben tudatosan és fokozatosan kialakítani a népi, nemzeti értékeinkhez, valamint a szülőföldjükhöz, az itt élő magyar és más nemzetiségekhez való viszonyukat. A gyermekek ismerjék meg a népi kultúrát. A gyermekek tevékenységének többségét az évszakok körforgásában ismétlődő jeles napok, ünnepek, névnapok és a tárgyalkotó népművészetek köré csoportosítjuk, s közben községünk hagyományait megőrizzzük, formáljuk.

Fejlesztő munkánk irányai

Nevelő és fejlesztő munkánk során segítünk a gyermekeknek feldolgozni és megérteni:

- a tárgyi világot a gyermekekhez közel álló tevékenységeken keresztül
- az emberi környezet nyújtotta információt a játékokban, mesékben, szerepekben és közösségi eseményekben való részvételen keresztül
- a logika és matematika világát játékos szituációkban mérésen, összehasonlításon, számoláson, sorba rendezésen, válogatáson és csoportosításon keresztül
- a kimondott szót rajzoláson, dramatizáláson, szöveghallgatáson és a kifejező készség gyakoroltatásán keresztül.
- Programunk a személyiségfejlődés valamennyi területét – testi – társas – érzelmi és kognitív – megcélozza elősegítve:
- a testi fejlődést nagy és kismozgásokon keresztül
- a társas, erkölcsi és érzelmi fejlődést viták és ellentétek elsimításán, az impulzusok ellenőrzésén, egymás támogatásán és tiszteletén, kezdeményezésen és elfogadáson,
- megegyezésen, a környezet megbecsülésén és a közös munkán keresztül a kognitív fejlődést a problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon, a gondolkodás megszervezésén és a véleménymondás bátorításán keresztül.
- Óvodásaink pszichikai fejlesztését a gyermekek érési folyamatához igazítjuk. Életkori sajátosságaiknak megfelelő eszközökkel kívánunk támaszt nyújtani az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakoroltatásához.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek: elég időt kapjanak tevékenységeikre

- lehetőséget kapjanak egy-egy téma sokoldalú megközelítésére és megismerésére
- biztonságos környezetben fedezhessék fel saját érzéseiket, követhessenek el hibákat (melyeket természetesnek tekintünk), és oldjanak meg konfliktusokat.

- Részt vehessenek a közösségi szabályok megalkotásában
- lehetőséget kapjanak a választásra az egyes tevékenységek közül helyet kapjanak munkáik kiállítására.
- Pedagógiai megközelítésünk és törekvésünk biztosítja, hogy óvodánk pedagógusai: átlátják a gyermekek fejlődését
- gondosan megfigyelik a gyermekeket játékukban és egyéb tevékenységeikben
- arra bátorítják a gyermekeket, hogy maguk oldják meg a problémáikat és tiszteljék társaikat
- gondolkodást stimuláló és próbára tevő kérdéseket tesznek fel
- olyan egyéni és csoportos célokat tűznek ki, amelyek a gyermekek érdeklődésén és igényein alapulnak
- változatos, mobilizálható környezetet alakítanak ki
- tiszteletet tanúsítanak a gyermekek iránt és értékelik ötleteiket

Óvodapedagógusainktól elvárt kompetenciák a színvonalas feladatellátás érdekében:

- Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos és módszertani tudást tükrözzön.
- Ismerje és alkalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját, és az intézmény pedagógiai programját.
- Folyamatosan frissítse tudását, tanulmányozza az aktuális szakirodalmakat, megszerzett tudását eredményesen alkalmazza a gyakorlatban.
- Fogalomhasználata legyen szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.
- Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikáljon.
- Az óvodapedagógus a szakmai fejlődésének elősegítése érdekében törekedjen saját személyiségjegyeinek megismerésére. Alkalmazkodjon a szerepvállalásokhoz (1. komp.).
- Tudatosan fejlessze a saját pedagógiai munkájára való reflektálást (2. komp.).
- Pedagógiai tevékenységében a gyermekek életkorából következő fejlődés lélektani jellemzőik ismerete tükröződik (5. komp.).
- Tevékenysége során a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál.
- A gyermekek nevelése érdekében kezdeményezően együttműködik kollégáival és a szülőkkel.
- A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg.
- Nyitott a pedagógiai munkájával kapcsolatos visszajelzések befogadására.
- Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját (7. komp.).
- A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, a munkaközösségekkel, a pedagógiai munkát segítő munkatársakkal és más szakemberekkel.
- Gyűjti és megosztja a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül (Int. elvárások – Szervezeti feltételek).
- Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.
- Törekszik tudásának folyamatos megújítására, megszerzett tudását eredményesen alkalmazza a pedagógiai munkájában (8. komp.).
- Nyitott jó gyakorlata eredményeinek bemutatására, mások jó gyakorlatának követésére, alkalmazására (Int. elvárások – Szervezeti feltételek).

2.6. Programunk szervezeti és időkeretei

Életrend

A néphagyományörző szemléletű nevelés nem csak a népművészet értékeinek megőrzésére vállalkozik. A népi kultúra más területein, a népi életmód mindennapjaiban is fellelhetők azok az értékek, amelyek újra felhasználásra alkalmasak. Ez egy olyan komplex nevelési rendszerben valósul meg, amelynek feltétele a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő optimális környezet. A programban az optimális környezet - a tárgyi és személyi feltételeken túl - egy gyermekközpontú életrendet jelent.

Az életrend elemei:

- a rugalmas, integrált napirend,
- a családi, azonos életkorú gyerekcsoport,
- a differenciált bánásmód,
- az érző, alkotó nevelőtestület,
- a nevelésben együttműködő családi-óvodai közösség.

ÉLETREND: rugalmas napirend, integrált, differenciált bánásmód.

Nevelés tervezése:

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását.

A HETI REND és a NAPIREND az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozó biztosítása.

A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását. A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napirenden belül rugalmasan figyelembe vehető az egyes tevékenységek időigénye. A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokoltá teszi, változtatható, módosítható. A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát.

Hetirend: A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. A hetirendbe foglalt tevékenységek:

- mindennapi torna
- Mese, vers
- Külső világ tevékeny megismerése
- Matematika jellegű tevékenység
- Ének, zene. énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- mozgás

Az óvónő dokumentálási feladatai:

Negyedéves nevelési terv készítése
Heti tematikus terv készítése
Negyedéves nevelési terv értékelése
Éves értékelés
Gyermekek személyiség lapjának vezetése
A gyermekek értékelése, mérése, Egyéni fejlesztési terv

3. Nevelési program tartalma

3.1. A játék:

Játékformák osztályozásának egyik kritériuma lehet a felnőtt közreműködése a játék szervezésében és a játék nevelő hatásainak kiaknázásában. Beszélhetünk két nagy játékkategóriáról:

- gyermekek által szabadon kezdeményezett játékok,
- a pedagógus által irányított didaktikai játékok.

A *gyakorló-funkció játéka*ban a gyermek az ismétlések révén különböző képességeit gyakorolja. Alapvető ismérve a mozgás, a tárgyakkal végzett manipuláció, az ismétlés és az utánzás.

Gyakorlójáték kategóriái:

- *hang és beszéd gyakorlása*: dallam, mondóka, szöveg ismételtetése, ritmikus utánzás (fa kocka kopogtatása, dobolás)
- *mozgást gyakorló játék*: ugró kötéllel való játék, szőnyeg, járdaszegélyen, padon járás, szaladgálás, szökdelés, labdázás,
- *eszközzel való játék*: babakocsi, autó tologatás, figurák egymásra rakása, építőelemek egymásra rakosgatása
- *anyagokkal való játék*: homokozás, termésgyűjtögetés, kavicsgyűjtögetés, papír tépkedése, gyűrögetése, víz öntögetése, fröcskölése.

A legegyszerűbb funkciók gyakorlásától az anyagokkal, eszközökkel, és tárgyakkal végzett gyakorlójátékokon keresztül elvezet a konstrukciós és a szerepjátékokig. A tárgyak képzeletbeli használata átmenetet jelent a szerepjáték felé. A tárgyakkal végzett mozgások bonyolultabbá válása elvezet a társas játékok kialakulásához (labda elgurítása).

Konstrukciós, alkotó játék:

Kreativitásra nevel, fejleszti a figyelmet, emlékezetet, képzeletet és kez ügyességet. Előre kidolgozott tervvel, a feladatok szétosztásával valósítják meg elképzeléseiket az építés során.

Több formáját különböztetjük meg:

- *építő játék*: a gyermek egymáshoz valamilyen kapcsolódási móddal egyszerű elemekből (fahasábok, kukoricacsutka) minta vagy saját elgondolás alapján alkot, épít valamit.
- *gyermeki barkácsolás*: kisméretű kézi szerszámok igénybevételével a gyermek különböző anyagokból új tárgyakat, új alkotást készít elsősorban játékához vagy csak a játékos alkotás örömeért (hiányzó játékeszközt a gyermek maga hozza létre, ajándékkészítés, díszítés, tárgyak készítése, báb készítés, ruha varrás, szövés)
- *konstruálás*: készülhet minta, rajz, ábra vagy a gyermek kreativitására támaszkodva önálló játékként vagy a szerepjátékkal kombinálva.

A szerepjáték:

A szerepjáték a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki. A gyermekek a szerepjátékban a tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, s az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözik. A környezet benyomásait a gyermekek egyénien, szubjektív módon jelenítik meg. Játékukban azonosulnak szerepükkel, s utánóznak. Gyakorolják a másokkal való együttműködést, átélnek az alá és fölérendeltségi viszonyokat. A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. A szerepjáték mindig a gyermek által teremtett világban játszódik le. A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak és a bábozásnak. Saját elgondolásuk alapján utánózzák a szereplők hangját, mondanivalóját, mozdulatait. A dramatizáláshoz különböző kész vagy általuk elkészített eszközt használnak. A szerepjátékban élethelyzeteket alkotnak újra, ehhez számos eszközzel van szükségük. A barkácsolása játék igényéből indul ki, kötetlen. Fontos, hogy ne legyen öncélú. Az elkészített eszközökkel játszassanak, legyen azoknak funkciója. A gyerekek szerepjátéka nagyon sokszor tükrözi az óvodai élményeiket. A gyerekek eljátszás az óvónénit, az óvodásokat. Az óvodában kapott jó minta utánzása, ugyanakkor az ismeretek játékban lehetséges elmélyítése, gyakorlása és alkalmazása is rendkívül fontos. Az óvoda mindennapjainak tükröződése a gyerekek játékában jelentheti azt, hogy nagyon jól érzik magukat az óvodában. A játékban fejlődik a gyermek egymás iránti érdeklődése, nő a társakkal való kommunikáció igénye.

A szabályjáték:

A szabályjáték fejleszti a gyermek mozgáskészségét, megfigyelőképességét, emlékezetét, figyelem megosztását, értelmi képességét, ismereteit is.

A szabályjáték lehet mozgásos és értelemfejlesztő. Lényeges eleme a szabályokhoz való igazodási igénye. Minden szinten, minden formában szabálytanulás folyik. A játék "klasszikus" tartalma kiegészül népi játékokkal. Ezek közé sorolhatók:

- az énekes-táncos játékok (szembekötödsdi, párcserélő játékok, fogyó-gyarapodó játékok, leánykérő játékok, lakodalmas játékok, vásáros játékok, furfangos és szórakoztató játékok)
- a mozgásos és küzdő játékok (versengő, váltást tartalmazó játékok, vár körüljárás, sorjátékok, hidas játékok)
- a népszokásörző, dramatikus játékok (a jeles napokhoz kötődő játékok)
- a népi játékszerek készítésére a csoporton belül és az átjárhatóság keretén belül is (bábuk, játékbútorok, rongybabák, napraforgósár lovacsák, csutkababa, töklámpás készítése stb.)

3.2.Mozgás:

Mobil eszközök (ugráló asztal, egyensúlyozó eszközök, ösvények, karikák, babzsák stb.), akadálypályák állnak a gyermekek rendelkezésére a természetes mozgásformák gyakorlására.

Az udvaron többfunkciós mozgásfejlesztő játékok vannak. A sokféle szabad mozgáslehetőség által a gyermek természetes mozgási igénye kielégül. A rendelkezésre álló mobil mozgásfejlesztő eszközöket az udvari játék során is használjuk. Ezek az eszközök lehetőséget nyújtanak a differenciált mozgásfejlesztésre.

A szervezet teherbíró-képességének, az állóképesség fejlesztésének a mozgásos játéktevékenység a színtere. A kisgyermekkor nyújtott fejlődési folyamatban az óvodapedagógusok differenciális szemlélete a gyermek fizikai épségének és fizikai fejlődésének kettős felelőssége.

A helyes testtartás és az izomegyensúly fejlesztésének színtereként az óvodai mozgásfejlesztés a mindennapi tevékenységben fejlesztő és preventív funkciót is ellát.

Az együttműködés alakításának fontos terepe az óvodai mozgásos tevékenység, amelyben tiszteltben kell tartani a gyermek kognitív fejlettségi fokát a csoportosulás különböző formái, az együttműködés és a versengésre való készen állás tekintetében.

3.3. Az egészséges életmód alakítása:

A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe. A segítségnyújtás kölcsönös bizalomra, meghitt viszonyra épül, a kapcsolatépítés egyik lehetősége.

A WC és mosdó használatára bármikor joga van a gyerekeknek, ennek az igénybevételében a gyermeket soha nem korlátozzuk. Az intimitás miatt személyes segítségnyújtást biztosítunk a gyerekek életkorát és fejlődésüket figyelembe véve, a beszoktatás idején és a kisebbeknél különösen ügyelünk erre. A gondozási feladatok intimitást igényelnek, ezért törekszünk arra, hogy e tevékenységet lehetőleg ne csoportosan végezzék gyermekeink. Mivel minden gyermek máshol tart a fejlődés területén, ezért a szülőkkel együttműködve kialakítjuk a segítségnyújtás módját, mélységét. Az egészséges testi és mentális fejlődés egyik feltétele a táplálkozás. A konyha kérésre, orvosi igazolás alapján biztosítja az ételallergiás gyermekek étkezését, akiknek étele külön edényben érkezik. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit. Ápolásukhoz tiszta eszközöket, nyugodt feltételeket teremtünk. A gyermekek egészséges fejlődésében legalább ilyen fontos szerepe van a pihenésnek. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, nyugalom, kényelmes ruházat, tiszta ágynemű. A gyerekek kispárnát, „alvókát” hozhatnak. Nem erőltetjük az alvást, de a nyugodt, csendes pihenést minden gyermek számára biztosítjuk, mivel kiegyensúlyozott test és lelki fejlődésükhöz erre szükségük van. Mivel a gyermekek alvásigénye életkoronként és egyénileg is eltérő, a csoportok napirendjének tervezésében is figyelembe vesszük ezt. A kisebbeknél hosszabb pihenőidőt biztosítunk a nagyobbaknál ez már lerövidül. A járvány esetén az egészség megóvása érdekében megfelelő óvintézkedések betartása szülők és dolgozók részéről is. Használják rendszeresen a só generátort, tartózkodjanak a mozgásos tevékenységen kívül is többször a só fallal borított helyiségekben. Kapcsolattartás a fogorvossal, csoportonkénti vizsgálat, szülők számára lehetőség biztosítása egy fogorvosi konzultációra. Egészség hetet tervezünk. Ezen a héten minden csoportban a napi tevékenységek az egészséges életmód köré csoportosulnak, ennek megfelelően vannak összeválogatva, megtervezve. Ezek megvalósulnak összevontan és csoportonként is.

Környezettudatosság: magas ágyások, fűszernövények ültetése. A növények nevelésével környezettudatosságra neveljük a gyerekeket. Rovarhotel, madáritató, madárodú elhelyezésével rávezetjük a környezetünk élővilágának megóvására.

3.4. A közösségi élet, társas viselkedés alakítása, erkölcsi nevelés, érzelmi nevelés, szocializáció

Az óvodai nagycsoportosai között a kapcsolattartást erősíti a közös szereplések, a közös felkészülés, például a szüreti felvonulás. A gyerekek képességeit figyelembe véve lehetőség biztosítása az óvodapedagógus számára az anyák napi ünnepség meghittebb, személyesebb, érzelmileg gazdagabb köszöntésére. Az autómentes nap alkalmával sport napot tervezünk a gyerekekkel és a szülőkkel egyaránt, ahol lehetőséget biztosítunk egyéni és csoportos sport versenyekre. Nyári táboroztatás kezdeményezése sok-sok élményt, tapasztalást, feltöltődést jelenthet felnőttek, gyermekeknek.

3.5.Külső világ tevékeny megismerése

Hagyományos edények, eszközök gyűjtése az óvodákba.

Népi megfigyelés: hársfa termésének megszáritása, tea készítése

Az óvodánként kialakított tanösvény új lehetőségeket kínál ismereteik bővítésére és a gyerekek munkára (madárodú, időjárás állomás, rovarhotel, fűszernövénykert).

Környezetvédelmi nevelésre neveljük gyermekeinket, azáltal, hogy május 1-én a meglévő fákat díszítjük fel májusfának.

A nagycsoportosaink év végén ültessenek fát a ballagók ligetében, mellyel a környezetünket tesszük szebbé, csodálatosabbá.

3.6.Vers, mese

Ha alkalom kívánja az óvodapedagógusok biztosítsanak lehetőséget az IKT eszközökön keresztül látható irodalmi élményekre (laptop, magnó, kivetítő).

Az óvodapedagógusok éljenek a lehetőségekkel, és vigyék el a művelődési ház által szervezett gyerekelőadásokra (nagycsoportosok a rákövetkező napokon dolgozzák fel az előadott mesét).

3.7.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Óvodapedagógus a folyamatban

Kézműves délutánok szervezése szülőkkel közösen (téli-tavaszi kreatív délutánok), ahol változatos technikákkal ismerkedhetnek meg.

Lehetőséget biztosítunk a népi játékkészítéshez, a tehetséggondozásra, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására, egyéni képességek kibontakoztatására.

3.8.Ének, zene, énekes játék, tánc

Zenei nevelés célja:

- Közös játékkal a közös éneklés örömeinek megéreztetése
- Harmonikus mozgás, mozgáskultúra fejlesztése

Zenei nevelés feladata:

- Zenei képességek, ritmusérzék, zenei emlékezet, zenei alkotókedv felkeltése, kialakítása
- Hely, idő, eszköz biztosításával, körjátékok kezdeményezése
- Hangszeres játékokkal való gyakorlás lehetőségének megteremtése
- Népzenevel való ismerkedés, hagyományok alakítása
- A gyermekek megismertetése népi és műdalokkal, más népek zenéjével
- Mozgáskultúra fejlesztése, esztétikus mozgás alakítása
- Népi játékokkal önfegyelemre nevelés
- Érzelmi kötődések erősítése az ünnepi alkalmakra való felkészülés folyamán
- Zenei ízlésformálás

3.9.Ünnepek, ünnepélyek:

A néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait, és a népszokásörző és a természetóvó jeles napokkal gazdagítja azt. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés a gyerekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol. Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából rendkívül fontosak az óvodában, jelentős alkalmak gyermekeink és óvodánk életében. Megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák gyermekeink közösséghez tartozását. Közel hozzák a szűkebb és tágabb környezet eseményeit. Ünnepeinket úgy tervezzük, hogy emelkedjenek ki mindennapi életünkől, de előzményei és emlékei illeszkedjenek gyermekeink természetes életmenetébe.

Nevelési folyamatunk alapritmusát az évszakok változása adja meg. Ezeket a hétköznapiak és az ünnepek tagolják

Célunk:

- Az ünnep hangulatához közel álló mesékkel, történetekkel gazdagítjuk a gyermekek ünnepről alkotott képzetét
- Az évek során kialakult, megszilárdult szokásmódokkal erősítjük az összetartozás érzését és a szülőföldhöz való kötődést

A jeles napokhoz fűződő népszokások

Őszi ünnepkör

Őszhez kapcsolódó szokások

Szeptember: A hónap eseménye: visszaszokás és beszokás az óvodába: szabályok felelevenítése, kiscsoportosoknak velük foglalkozó óvodai dolgozók megismerése

- Szent Mihály napja - vásári játék, kikiáltók, énekes játékok

Október: A hónap eseménye: Betakarítás – befőzés: lekvár főzés, befőtt - savanyúság, saláta vagy kompót készítése

- Zöldség-terméshabok készítése

- Szüret az óvodában - szüretelés, énekes játékok, mondókák, szüreti mulatságon való részvétel nagycsoportosokkal

- Dömötör napja-időjóslás

November: A hónap mestersége: Fonózás

- Ez az időszak a szövés – fonás- gyöngyfűzés mesterségének gyakorlása a csoportokban

- Márton napi készülődések, liba - játékokkal a csoportokban, Szent Márton napja-szent Márton életének megismerése, libás mondókák, dalosjátékok, versek, mesék

- Erzsébet nap-időjóslás, várkörjáró játékok

- Szent Katalin nap-időjóslás

- András nap-jóslási praktikák, disznóvágás szokásainak megismertetése, malacokkal kapcsolatos versek, mesék, mondókák

Téli ünnepkör

Télhez kapcsolódó szokások

December: A hónap mestersége: Mézeskalácsosság

- Borbála nap-ág hajtás

- Advent: készülődés a karácsonyra, a gyertyák meggyújtása, (ádventi koszorú készítése, csoportszobák és az óvoda hangulati díszítése)

- Ünnepi hangolódás:közös mézeskalács gyúrás és sütés

- Mikulás várás

- Szent Miklós napja - Mikulás látogatása az óvodában, Mikulás dalok, versek, mesék

- LUCA napja december 13. (kotyolás, alakoskodás, búzaültetés, mondókák énekek, elbeszélések)

- Karácsonyi ajándékok készítése

- Karácsony december 24-25-26. 73 (karácsonyi versek, dalok, köszöntők, karácsonyi asztal, karácsonyfa díszítése, karácsonyi dalok hallgatása)

Január - február: A hónap eseménye: Farsangolás

- Január 01. Újév napja: újévi jókívánságok, köszöntők, rigmusok

- Január 06. Vízkereszt napja: karácsonyi ünnepkör zárása, karácsonyfa lebontása

- Farsang - jelmezes felvonulás, a szülőkkel közös mulatozás, farsangi fánk készítése, téltemetés

- Medve hét. kibújás vagy bebújás? A néphagyomány szerint figyelik meg a medvét a tavasz eljövetelének jóslására

- A farsangi alakoskodás. Jelmezekbe, maskarákba öltözünk és „elűzzük” a telet

Tavaszi ünnepkör

Tavaszhoz kapcsolódó szokások

Március: A hónap mestersége: Fazekasság

- Só-liszt gyurma, agyag segítségével ismerhetik meg az anyagok tulajdonságait, formálhatóságukat, megmunkálhatóságukat a gyerekek (égető kemence)

-Március 15. -vonulás, zászlós játékok, közös éneklés, zászlókészítés

Április: A hónap eseménye: Húsvét

-Húsvéti ünnepkör - locsolkodás, tojásfestés, húsvéti köszöntők, énekek, mondókák, zenehallgatás

- Előkészületek: - tojásdíszítés berzseléssel, írókázással, viaszolással

- Festéshez növényi festőanyagok: hagyma héja, cékla leve

- Komatálazás a felnőttek és a lányok körében, barátság alakítás, közös dalos játékokkal.

Május: A hónap mestersége: Nemezelés

- Vizes tevékenységek alkalmával gyapjú felhasználása játékok készítése, nemezelés

- Majális. Az egész óvoda ünnepe. Az óvoda udvarán álló fát színes szalagokkal díszítjük.

Közös körjátékozás, éneklés

- Koszorú készítése fűzfaágakból

- Pünkösdi- pünkösdi királyválasztás, pünkösdlés, versenyjátékok, mulatozás, énekes játékok, köszöntők, énekek, zenehallgatás

A gyermekek életéhez kapcsolódó szokások

-Születésnap - kívánság szerinti énekek, mondókás köszöntők, gyertyagyújtás, zenehallgatás, tánc

- Névnap - Jókívánságok, köszöntők

-Nőnap: A fiúk ajándékot készítenek, azzal kedveskednek a közös köszöntésen a kislányoknak

-Anyák napja- Köszöntők, népi mondókák, versek, táncok

-Majális: a három óvoda közös programja a családokkal közösen (mozgásos játékok, vizuális műhelyek, népi játékok, gyermekműsor, népitáncosok fellépése)

-Évzáró, ballagás: az év folyamán tanul mondókákat, verseket, énekeket, dalos játékokat mutatják be a gyermekek. Az iskolába indulók búcsúzó műsorral, tarisznyával a vállukon köszönnek el az óvodától

-Tanévnyitó az iskolában: a leendő első osztályosok verssel köszöntik a pedagógusokat, iskolatársakat

4.A különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése

„Keresem minden gyermek titkát, és kérdezem, hogyan segíthetnék abban, hogy Ön maga lehessen?”

(Janesz Korczak)

4.1.A korai segítségnyújtás

Az óvodapedagógusok a nevelési év végén beszámolnak az egyéni fejlesztés keretében történt eredményekről (egyéni fejlesztési tervek eredményessége) A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek az óvodapedagógusok megfelelő információkkal és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő munkájukban.

A nevelhetőségi, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak. (Int. elvárások – Személyiség- és közösségfejl.)

Differenciálás: a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi, szociális, kulturális, nyelvi hátrányok)
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- **visszahúzó** (regresszív) és depresszív viselkedésű gyermekek (félénk, csendes, visszahúzó stb.) Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás, stb.
- **ellenséges** (agresszív) és inkonzekvens viselkedésű gyermekek (engedetlen, kötekedő, támadó, hiperaktív stb.) Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalkások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése, megerősítése mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei)
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)
- **szociális tehetség** (vezető, szervező, irányító)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségígéretes gyermekek felismerése

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet:
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, fokozott kritikai érzék, állandó önelégedetlenség
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”

A tehetségfejlesztés módjai közül óvodánkban elsősorban a gazdagítás –dúsítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek. Minden esetben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy tehetség ígéretes gyermekeiket milyen óvodán kívüli tehetséggondozó intézményekbe célszerű az óvodai nevelési időn túl is fejleszteni.

- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása

- Mozgáslehetőség biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása.

Szülőknek felajánlott segítség

- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, Egészség Nap, barkácsolás, kertgondozás, stb.
- Ismeretterjesztő előadások segítő szakemberek bevonásával
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül.

Az óvodapedagógusok információkkal rendelkeznek a gyermekek szociális helyzetéről, a problémás helyzetekről tájékoztatják az intézmény vezetését (Int. elvárások – Személyiségfejl.).

A sajátos nevelést igénylő gyermekek befogadása és fejlesztése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4.§ 25.-(újabb SNI fogalom meghatározás) "...sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd..."

Az alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek, így az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A gyermekek között fennálló különbségeket pedagógiai programunk kialakításakor mindvégig figyelembe vettük és számos helyen beépítettük. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez:

- fontos, hogy fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak mindennapi nevelőmunkánk tartalmi elemeivé

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Óvodánkban az együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint.

Óvodánk Alapító okirata szerint az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekeket tudjuk befogadni:

A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése (Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki integráltan oktatható a Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján és **enyhe fokban**

mozgásszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzd. A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló szakértői véleményében a sajátos nevelési igényt a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége alapozza meg.

4.2. Sajátos fejlesztési elveink

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét. Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Nevelőmunkánk során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktor, konduktoróvodapedagógus, terapeuta együttműködése szükséges.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvopszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

4.3.Célunk

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A gyermek
- ✓ életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei
- ✓ képességei, kialakult készségei
- ✓ kognitív funkciói, meglévő ismeretei]
- ✓ családi háttere

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

Pedagógiai programunkat a gyermekek egyéni fejlesztési terve (Fejlődési napló) is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához
- az óvodapedagógusok, valamint a pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

4.4.Feladatunk

Az óvodai fejlesztő program megszervezése

Nkt. 173. § (1)255 Az óvoda a hátrányos helyzetű gyermekek számára az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez. Az óvodai fejlesztő programban az a gyermek vehet részt, aki a Gyvt. 67/A. § alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. §-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősül. Az óvoda vezetője felveheti az óvodai fejlesztő programba azt a gyermeket is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. Az így felvehető gyermekek létszáma azonban

nem haladhatja meg - tört létszám esetén felfelé kerekítve - az adott csoportba felvett, óvodai felkészítésben részt vevő gyermekek létszámának tizenöt százalékát.

(2) Az óvodai fejlesztő program keretében - a gyermek igényéhez igazodva - biztosítja az óvoda

- a) a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- b) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- c) az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak.

Feladataink az óvodai nevelés terén

- Nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása, a gyermekek otthoni szokásainak megismerése, a szülő megismertetése az óvoda szokás- és szabályrendszerével.
- A saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására, testi szükségleteik kielégítésére megtanítás.
- Egészségügyi szokások megtanítása, testápolási szokások kialakítása, (WC-zés stb.)
- A gyermek bevonása a játéktevékenységbe, „anyapótló” szerep az óvónőtől.
- Rendszeretire nevelés.
- A gyermekek megfigyelése, egyéni fejlesztése differenciált módszerekkel, a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására.
- Élménynyújtás, feszültségoldás.
- Köszönési szokások gyakorlása.
- Kommunikációra és kooperációra való nevelés.
- Esztétikai nevelés, valamint a munka szeretetére és megbecsülésére.
- Sikerélmény biztosítása
- Érzelmi, erkölcsi nevelés – pl: ajándékozás örömének érzékeltetése.
- Ismerkedés a magyar népszokásokkal, a hagyományok tiszteletére nevelés.
- Érezzék, hogy ők is óvodások és munkájuk ugyanolyan fontos, mint a felnőtteké. Községi életre nevelés, munkamegosztásra, feladattudatra és kötelességérzetre nevelés.
- A nem kívánt viselkedés helyébe konkrét kívánt viselkedés tervezése (megerősítés, dicséret).

Feladataink a tanulás terén „Az óvónő mindig igyekezzék tetteivel és szavaival kifejezni, hogy a gyermekek közötti egyéni különbségek, az eltérő fejlettségi szint, a feladat megoldásában megfelelő teljesítmény különbség természetes jelenség.” (Óvodai Nevelés Programja 1989)

Legfontosabb feladatunk a tanulás terén a **differenciálás**.

A differenciálás a különbözőségeknek megfelelő optimális fejlesztést jelent. A hátrányos helyzet az átlagosnál gyengébb teljesítményt eredményez. Differenciálással biztosítjuk a lehetőséget a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatására, - egyéni fejlesztéssel, mivel hátrányos helyzetük miatt lassabban fejlődnek, sajátos törődést igényelnek.

A differenciálás célja: - Minden gyermek lehetőségeinek megfelelően fejlődjön. - Kapjon sikerélményt, így a tevékenységekhez, tanuláshoz való viszonya pozitívan alakuljon. (Élménynyújtás)

Differenciálás megvalósítása:

- A különböző nevelési területeken a tevékenységeket úgy tervezzük, hogy a kitűzött feladatok megfeleljenek a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlettségi fokának, teljesítményszintjének, de készítsék erőfeszítésre, pontosabb munkavégzésre.
- Lehetőséget adunk egy témakörön belül a feladatok alacsonyabb szinten történő megoldására annak megfelelően, hogy a gyermekek mire képesek.

- Egyszerűbb – összetettebb feladatadással, a fokozatosság figyelembevételével egyéni ütemben oldják meg a feladatokat.
- Gyakorlási, alkalmazási lehetőséget biztosítunk a feladatok, kérdések differenciált megfogalmazásával.
- Egyénre szabott, külön feladatot adunk.
- Egyéni bánásmódot alkalmazunk
 - ezt szeretettel, türelemmel, simogatással, meghallgatással, beszélgetéssel, motiválással, segítségnyújtással, élményekkel biztosítjuk.
- Szükség esetén szakember segítségét vesszük igénybe – logopédus, gyermekvédelmi felelős, fejlesztőpedagógus. Differenciálással minden kisgyermek fejleszthető. Törekszünk arra, hogy a sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű gyerekek is fejlődjenek magukhoz képest, fokozatosan haladjanak előre, kedvvel, szívesen tevékenykedjenek, mert a sikerélménynek ösztönző hatása van a fejlesztésre.

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer vagy épp az önkormányzat szerepét. E helyett mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel. Az óvoda csak a nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása terén bír hatékony eszközökkel.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- a gyermek csoportban való elhelyezése során
 - szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön

4.5.A fejlesztés legfontosabb területei

Óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Óvodánk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget:

- pedagógiai programunk készítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit
- külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez
- Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazó pedagógusi szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, az
 - adott óvodapedagógus sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.
 - Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.
- **Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:**
 - Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
 - A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus
- ✓ szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz
- ✓ a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja
- ✓ egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres
- ✓ alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez
- ✓ együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba
 - A gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező, szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
 - ✓ segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását
 - ✓ javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására
 - ✓ segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről
 - ✓ együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait

- ✓ segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában
- ✓ kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával
- ✓ részt vesz a befogadó közösség felkészítésében
- ✓ részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában

Óvodánk igénybe veheti az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét a köznevelésfejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek/foglalkozások körébe építik be az óvodapedagógusok.

Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén:

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról.

Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

A halmozottan sérült mozgáskorlátozott gyermekek esetében a mozgáskorlátozottságon kívül még más – érzékszervi, beszéd- vagy értelmi sérülés – is nehezíti a fejlesztés lehetőségét. Fejlesztésük döntően a mozgáskorlátozottak pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek egyénre szabott kombinációival történik.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén:

Mozgásfejlesztés

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos

tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség.

A gyermekek fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességszavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

Az óvodai nevelés/fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodában megvalósuló esélyegyenlőségi intézkedések közvetlen céljai

Az óvodai nevelés közvetlen célja az esélyegyenlőség biztosítása terén a szegényebb családok gyermekeinél jelentkező kognitív hátrányok mérséklése. A pedagógiai és az egyéb lépések tehát nem szociális, hanem nevelési/pedagógiai irányultságúak. Minden lépés a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő - a beiskolázhatóságot biztosító - fejlődését szolgálja

A szociális hátrányok kompenzálása – a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük segítése:

Intézményünkben a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek aránya az összlétszámnak kb. 10 -15 %-a.

Célunk, hogy a gyermekek az óvodába lépés pillanatától érezzék a velük lévő felnőtt törődését, szeretetét, bizalmát. Mivel a hátrányos és a veszélyeztető környezetben élő gyermekek szenvednek a személyes kötődések hiányától, ők igénylik legjobban a felnőttek közelségét, viselkedésükkel felhívják a figyelmet a velük való törődésre, foglalkozásra.

Elsődleges feladatunk, hogy a gyermekek rendszeresen járjanak óvodába. A csoporton belül megtanulják az együttműködéshez szükséges viselkedésformákat, életvezetési módokat, az együttéléshez nélkülözhetetlen toleranciát.

4.6.A fejlesztés szervezési és időkeretei

A fejlesztések megszervezése az óvodavezető feladata. A beilleszkedési, tanulási-és magatartási problémákkal küzdő és a sajátos nevelési igényű gyermekek szakértői véleményében meghatározott fejlesztési területek és időkeretek figyelembevételével kell a megfelelő szakembereket megbízási szerződéssel foglalkoztatni vagy a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Dabasi kirendeltsége által biztosítani.

4.7.A fejlődés várható jellemzője az óvodás kor végére

Önálló a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában és azok használatában, használja az illemhelyet, szükségleteit mindig jelzi, fogápolásban, öltözködésben, képes megválasztani a helyes sorrendet is, önkiszolgáláskor a kimerített étel mennyiségének megítélésében, az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.

Megfelelően használja az evőeszközöket (kés, villa, kanál), a játék és egyéb eszközöket, az óvoda és az épület egyéb helyiségeit, a környezet tisztán tartására szolgáló eszközöket (lábtörölő, takarító eszközök), a tisztálkodási eszközöket rendbe teszi.

Tud cipőt fűzni és kötni, gombolni, teríteni, hajtogatni (szalvéta, takaró, ruházat) ajtót nyitni, csukni, csendben közlekedni, természetes ülő testtartással asztal mellett ülni. Ismeri a kulturált étkezési szokásait (csukott szájjal rág, ügyel az asztal rendjére, tisztaságára), a zsebkeendőhasználat módját, ruházatának tisztán tartási lehetőségeit, a rendetlenség megszüntetésének módjait.

Igényli személyének tisztaságát. Segít a környezet tisztán tartására, a rend megőrzésére irányuló tevékenységekben, a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Egymással és a felnőttekkel szemben nyitottak, segítőkészek, barátságosak, jószívűek.

Ismerik az igazmondás, becsületesség, önzetlenség jelentését, magatartásukban tükröződnek ezek a jellemvonások. Kerülik az agressziót, képesek a konfliktusok önálló kezelésére. Értékvó magatartásukkal védik környezetüket, a természetet. A sikerélmények mellett az őket ért kudarokat is el tudják viselni

A nyelvi fejlettség, mint az artikuláció, mondatszerkesztés, beszédkedv, beszédértés, szókincs, metakommunikáció valamint az írás és olvasás iránti érdeklődés vonatkozásában: Beszéde jól érthető, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Mondataiban főnevek, igék, mellékevek, számnevek és névmások egyaránt szerepelnek. Az utasításokat megérti és követi azokat. Beszédében egyre gyakrabban jelennek meg az elvont fogalmak és az ok – okozati összefüggéseket jelölő szavak. Megfelelő tempóban, hangsúllyal, hangerővel és tempóban beszél, kifejezve érzelmeit és gondolatait. A miért kérdésekre magyarázatot ad. Elmondja a nap történéseit. Érdeklődést mutat az új és ismeretlen kifejezések iránt. Szűkebb és tágabb környezetében egyaránt bekapcsolódik a beszélgetésekbe. Érdeklődést mutat a

könyvek iránt, szívesen nézegeti azokat és rajzol belőlük. Előfordul, hogy kéri a felnőtteket mondanivalójának leírására saját készítésű rajz történet mellé. Az írást rögzített beszédként fogja fel. Mondanivalóját megpróbálja a beszéden kívül mozgással is kifejezni.

5.Tehetséggondozás

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.”

(Harsányi István)

5.1.A tehetséges gyermek tulajdonságai, korán megmutatkozó képességei

A tehetséges kisgyerekek jellemzői:

- meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú memória,
- az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni,
- gyorsan kialakuló, változatos és gazdag szókincs,
- fejlett képzelőerő, amely megnyilvánulhat korai szerepjátékokban,
- korai figuratív rajzolás,
- korai alkotó tevékenységben,
- valóság és fikció korai megkülönböztetésében (másfél évesen tudja, mi a különbség a "játékból megesszük" és az "igaziból megesszük" közt),
- humorérzékeny (kétéves kor körül szándékosan elferdít valami mondókát és aztán nevet ezen),
- magánál *idősebb játszótársakat* preferál (vagy pedig a sokkal fiatalabbakat, akiknek dirigálhat),
- absztrakt gondolkodás, amely ebben az életkorban főleg a nyelvi készségekben érhető tetten (időviszonyokra utaló szavak, mint pl. tegnap, este)
- felsorolásokat másfél évesen "és"-sel köt össze; kétévesen olyan szavakat használ, mint pl. hanem, is, mégiscsak, múltkori, kedvenc; egyre több betűt felismer, esetleg olvasni is megtanul még négyéves kora előtt),
- matematikai készségek is egyértelműen megjelennek (kétévesen 4-10 tárgyat stabilan megszámol; ismeri a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát; háromévesen 50-es számkörben összead, kivon),
- saját személyről való *tudatosság és önreflexió* korai megjelenése (ilyesféle szóhasználatból, kifejezésekből látszik, mint "szerintem", "erre gondoltál", "baba eltöprengett", "jó itt feküdni"),
- szenvedélyes érdeklődés a külvilág, az emberek, a tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése stb. irányában; már másfél-két évesen rengeteget kérdez, okokat és összefüggéseket próbál találni,
- fejlett koordináció és finommotoros mozgás.

5.2.A tehetséggondozás szervezeti keretei

A tehetséggondozás során elérendő céljaink:

- a gyermekek tér, forma, színeképzetének gazdagítása,
- esztétikai, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása,
- finom kézmozgás ügyesedése a technikákkal való megismerkedés,
- újraalkotással alkotókészség, kreativitás fejlesztése,

- a logikus gondolkodás képességének kialakítása,
- önálló döntéshozás kialakítása,
- összefüggések, globális folyamatok felismerése,
- önálló tapasztalatgyűjtés, adatfeldolgozás gyakorlatának kialakítása,
- a kreativitás növelése,
- memóriafejlesztés.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése történhet az óvodai csoportban, illetve kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon.

Az óvodai csoportban a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben. Ezek a helyzetek nyitottak, bármikor bárki bekapcsolódhat vagy kiléphet a tevékenységből. Természetesen ezek a foglalkozások is játékosak. Ez hozzájárul az óvodás gyermek személyiségének alakulásához, amelyet az érzelmi biztonságot nyújtó, támogató környezet és az óvónő személyisége is segít.

Tehetséggondozás területei óvodánkban:

- mesedramatizálás
- sakk
- vizuális tevékenység
- verselés

A foglalkozásokra hetente 1x kerül sor a délelőtti órákban.

5.3. Az óvodapedagógus feladatai

- Felismerni a tehetséget és megjelenési formáit.
 - Segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben.
 - Kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit
 - A tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akarati éretlenség)
 - A gyermekek érzelmi blokkjainak feloldása, az alkotói légkör megteremtése.
 - Különböző munkaformák kipróbálása/ kidolgozása, melyek során a gyermekek képessé válnak az együttműködésre, az összedolgozásra; mely során tovább fejlődnek szociális képességeik, társas kapcsolataik.
 - A művészeti hatások és tevékenységek komplex alkalmazása (zene, báb, drámajáték az alkotótevékenységek motiválásaként, vagy a produktumok felhasználásaként.)
 - Az alkotó gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése, az önkifejezés sokoldalú lehetőségeinek a fejlesztése.
 - Pályázati lehetőségek figyelésével, írásával igyekezzünk anyagi forrásainkat bővíteni.
- Tehetséges gyermekek kiszűrésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz:
- Esetmegfigyelés
 - Személyiség megfigyelés /tulajdonságlista alapján

6. Gyermekvédelmi munka az óvodában

6.1. Az óvoda környezetének jellemzői gyermekvédelmi szempontból

6.1.1. A gyermeki jogok védelme:

- Minden természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik. A gyermekek védelme a

gyermek családban történő nevelésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére irányuló tevékenység.

- A nevelési, oktatási intézmények közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek érdekében együttműködnek a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- A gyermekvédelmi munka elsősorban a prevenció és a segítségnyújtás feladataiból áll.
 - A segítségnyújtáshoz szükséges a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvos vizsgálatának kezdeményezése, szervezése.
 - A gyermek testi fejlődésének mérése védőnői segítséggel.
 - Egészségügyi tartalmú programok szervezése a szülők számára.
 - Egyedi problémáknál a megfelelő szakemberhez való irányítás.

6.1.2. Az intézményünkbe:

- Változó szociális háttérrel rendelkező gyermekek járnak, így a gyermekvédelmi munka is többfelé ágazó.
- Az utóbbi időben megemelkedett azon családok száma, akik a megélhetési problémák mellett nevelési problémákkal is küzdenek.
- A szülőket megnyerni és elveszíteni a gyerekükön keresztül lehet. Mi a szülők mindegyikét megnyerni szeretnénk, mert ez a feltétele a nevelésben való jó együttműködésnek. Arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatba lépő családok a beiratkozás pillanatától kezdve segítséget kapjanak óvodapedagógusainktól. A nyílt és bizalmon alapuló kommunikáció kiépítése időigényes feladat. Fontos, hogy az óvodapedagógusok kezdettől fogva rendszeresen beszéljenek a családokkal.

6.1.3. A gyermekvédelmi feladatokat:

- Az intézményünkben egy fő óvodapedagógus látja el. Feladata tájékoztatni a szülőket, hogy intézményen kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel problémáikkal. A gyermekvédelmi felelős a Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére részt vesz a gyermekeket érintő esetmegbeszéléseken.
- A pedagógusok a hátrányos, halmozottan hátrányos (HHH) és veszélyeztetett okok feltárása érdekében igyekeznek minél jobban megismerni a gyermekek családi környezetét. A HHH-s gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, szoros együttműködés menete:
 - Személyes kapcsolattartás, egyéni beszélgetések, fogadó órák, szülői értekezletek.
 - Egyénre szabott beszoktatás biztosítása.
 - Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
 - Egyéni előzetes egyeztetés alapján a szülői részvétel biztosítása a foglalkozásokon.
 - Rendszeres egyéni beszélgetések, a gyermek nevelésével kapcsolatos nézetek kicserélése.
 - Az ingyenesség biztosítása.
- Fontos, hogy a HHH-s gyerekek a beiratkozást követően rendszeresen járjanak óvodába, ne legyenek igazolatlan hiányzásaik, így válik jogosulttá több támogatásra.
- A gyermekvédelmi felelős a csoportokban dolgozó óvodapedagógusokkal együtt javaslatot dolgoz ki az anyagi rászorultság figyelembevételével a gyermekek szociális támogatására és pedagógiai gondozására, pl. gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése).

6.2.A családdal való kommunikáció alapelvei

Adjunk időt, alkalmat, bátorítást a családoknak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, gondjaikat. Adjunk lehetőséget a privát beszélgetésre. Az információt kezeljük bizalmasan. A családok és a pedagógusok szabadon kommunikáljanak a gyerekeikről és élményeikről.

6.2.1.A családokkal való kommunikálás módszerei:

- Reggeli és délutáni beszélgetés
- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Faliújságok
- Nyílt napok
- Szülők, nagyszülők bevonása az óvodai életbe
- A családi érdeklődés feltérképezése
- Közös programok(pl.: kirándulás, ünnepek....)
- Partneri igény és elégedettség mérés

6.3.Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége, a családsegítő feladatai

A csoport óvónőinek segítése, a családbevonás feltételeinek megteremtése és szervezése. Hirdetőkön a szülői programokról folyamatos tájékoztatás.

6.3.1.A családok megismerése

- Folyamatos tájékozódás az óvónőktől: rendszertelenül óvodába járók, az óvoda szokás-és szabályrendszerét megszegők, fejlesztő terápiás foglalkozásra járók.
- Családok igényeinek felmérése (szükséglet, állapot, életvitel, gyerekekkel való bánásmód), egyéni és csoportos beszélgetések, feljegyzések az esetekről. Szükség és igény szerint a Családsegítő, Helyi Pedagógiai Szakszolgálat igénybevételével családterápia tervezése, szervezése.
- A szülők bátorítása az óvoda életébe történő bekapcsolódásra.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének megismeréséhez minden nevelési év elején felmérés készül az újonnan érkező gyermekekről.

A felmérés lényege, annak kimutatása:

- A családban van-e munkanélküli szülő, ez az állapot mennyi ideje tart
- Hányan nevelkednek csonka családban (elvált, egyedül álló...) esetleg nevelőszülőknél
- Van-e a családban tartósan beteg, vagy fogyatékos családtag, esetleg drog vagy alkoholfüggő
- Vannak-e albérletben élők (emiatt megterhelő anyagi helyzet)

Mindezeket összegezve könnyen kiszűrhető a veszélyeztetett helyzetű, HH és HHH gyermekek.

6.3.2.A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok lehetnek:

- nevelési hiányosságok
- rossz lakásviszonyok, anyagi okok
- egészségügyi problémák
- megromlott családi kapcsolat
- erkölcstelen családi környezet

6.4. Az óvoda gyermekvédelmi programja

- A gyermekvédelmi programot az adott nevelési évben az óvodavezető pedagógiai, működési tervének melléklete tartalmazza. A konkrét célok, feladatok meghatározása mindig az adott nevelési év gyermekvédelmi helyzete alapján történik.
- Főként a prevencióval korrigáljuk a hátrányos helyzetet - minden lehetőséget kihasználva a veszélyeztetettséget elkerülve.
- Lehetséges formái: szociális, környezeti, egészségügyi veszélyeztetettség.
- A prevenciók annál jobban működnek, minél hatékonyabbak az együttműködő felnőttek, szakemberek, óvodapedagógusok, szülők együtt a gyermekekért.
- A prevenciókon azért van a legnagyobb hangsúly, mert ezzel lehet hatékonyabban korrigálni a problémákat a gyermekeknél.
- A prevenció főleg a pedagógusok kötelessége.

6.4.1. Kapcsolattartásunk az alábbi intézményekkel:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Helyi gyermekorvos, védőnői hálózat
- Dabasi Szakszolgálat
- Családsegítő
- Gyámhivatal
- Ceglédi Tanulási Képességvizsgáló Intézet
- Egyházak

6.4.2. Sikerkritérium a gyermekvédelem területén:

- A gyermek a legnagyobb érték, ezért úgy kell eljárni minden pedagógusnak, szülőnek, hogy a gyermek egészséges fejlődését minden tevékenység során maximálisan segítse tudása és legjobb képessége szerint.
- Szem előtt kell tartani, hogy a gyermekvédelem nem más, mint a speciális feladatok jó érzékkel történő kezelése, hiszen a gyermekek védelme minden felnőtt kötelessége.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvoda a néphagyományörzés és az értékteremtés kezdeményezőjeként újraéleszti a nép, az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt. Az óvodában folyó hagyományápolás hatására egyes családoknál olyan szokások jelennek meg, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek: vállalják, magukénak kezdik vallani a múlt értékeit. A gyerek az együttlétekből a családi-óvodai egymáshoz tartozás, az együvé tartozás örömét kapja örökölni. A családok aktív részvétele során kiderül, minden emberben él a derűs együttlétek, a közös játékok iránti igény. A múlt felkutatásával és közös éltetésével mindkét "intézmény" az alkotás részeseivé válik. Az óvoda és család kapcsolatát átgondoltság, szervezettség, tervszerűség jellemzi.

Az együttnevelés célja, feladatai

Óvó-védő-segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családnak, létrehozni egy olyan emberi kapcsolatrendszert, amelyből merít a gyerek, a család és az óvodai testület.

Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 2,5. életévétől az iskolába lépésig. A program a beszoktatási időszakot tekinti a családdal való együttnevelés kiindulópontjának.

Alapelvek	Óvónő a folyamatban
Bizalommal teli, őszinte óvodai légkör	Megteremti az oldott kapcsolatteremtés lehetőségét
Egyenrangú partneri kapcsolat	A kapcsolatot a családdal a gyermek érdekeinek rendeli alá. Közös célkitűzések
Pedagógus etika	A szülők, a gyerekek személyiségjogait tiszteletben tartja.
A másság elfogadása, tisztelete	Az egyes családok nevelési felfogását tudomásul veszi
Nyitott, segítőkész testület	Az óvónő tapintatosan segíti a családi nevelést. A nyitottságra, az együttműködésre, a kölcsönös reális elvárásokra támaszkodva mélyítjük a családokkal való kapcsolatot. Az együttműködésnek együttneveléssé kell fejlődnie.
A program hiteles éltetése	Mintaadással és felkészültséggel építi be a hagyományörzés elemeit az együttműködés rendszerébe
Egyenletes kapcsolattartás	Gondoskodik a folyamatos információcseréről és a rendszeres közös programokról.

Az óvodapedagógusnak feltételeznie kell, hogy a szülő a legjobban ismeri, és a legjobbat akarja gyermekének. Nyitott, együttműködő attitűddel, szakmailag megalapozott véleménnyel, az óvodai nevelés magas színvonalával érje el a pedagógus, hogy pedagógiai munkáját a szülők támogassák, kapcsolattartásukat az őszinteség, és a problémák megoldására való törekvés jellemezze! Munkája során legyen megértő, türelmes, elvárásaiban egységes és következetes, a családok érzelmi életébe soha ne avatkozzon, bizalmas információt ne hozzon nyilvánosságra, a gyermekeket érintő döntéseibe a szülőket mindig vonja be!

7.1.A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

A kapcsolattartás formái

+ Szülői értekezletek

-Tájékoztató jellegű, évnitő szülői értekeztet. Az új szülők ismereteket szereznek az óvoda környezetéről, az óvoda dolgozóiról. Megismerkednek az óvoda szokásrendjével, nevelési céljaival.

- Csoportos szülői értekezletek. Egy nevelési évben két szülői értekezletet tartunk, melynek témáját meghatározza az adott időszak, az aktuális feladatok. Tagóvodaként szükség szerint közös csoportos szülői értekezlettel kezdünk, melyre szakembert is meghívunk alkalmanként.

- A három tagóvoda közös szülői értekezlete- a teljes közösséget érintő kérdések, események esetén kerül rá sor, tanév során egy alkalommal.

+ Fogadóóra

- Fogadóórát kezdeményezheti a szülő és a pedagógus is. A megbeszélés során tájékoztatást adunk a gyermek fejlődéséről, fejlesztéséről, tapasztalatokról. Évente két alkalommal illetve igény szerint kerül rá sor.

-Fontos az elfogadó, megértő, bizalomkeltő, nyílt őszinte beszéd.

+SZMK

- A szülők közösségét összefogó, képviselő szervezet. Jelentős szerepe van az óvoda és a családok kapcsolattartó rendszerében.

- Azok a szülők, akik erre a tevékenységre vállalkoznak, maguknak érzik az óvodát, és aktívan segítenek a gyermekek javára.

- Minden óvodai csoportban működik az SZMK, az adott csoport szüleinek véleményét képviselik.

+ Munkadélutánok

- Jeles napok előtt a szülők részesei lehetnek az ünnepi készülődésnek, megismerhetik az ünnephez kapcsolódó szokások tartalmát.

- Minden csoportban megszervezik Karácsony és Húsvét előtt

- A gyerekek részt vesznek őszi betakarítási munkákban a családok kertjében.

+Társadalmi munka

- Tagóvodánként változó a célkitűzés, a szervezés, a végrehajtás.

- Az SZMK segíti a megvalósítást

- Az óvoda környezetének szépítése, tereprendezés, tárgyak gyűjtése az óvodák hagyományörző kiállításának gyarapításához, ballagás, Mikulás ajándékok elkészítése,.....

- Népi kismesterségek bemutatására hívunk meg olyan szülőket, nagyszülőket illetve rokonokat, akik még űzik ezeket, pl.: kosárfonás, keramikus, gyékény, szalma tárgyakat készítőket.

+ Jótékonysági bálók, családi délutánok

- Jótékonysági bált szervezünk a szülők bevonásával a szervezésben. Bevétele az óvoda alapítványának számláját gyarapítja. A bál bevételének felhasználását előre meghatározzuk.

-Családi napokon az egész családot várjuk egy élményekben dús délelőttre vagy délutánra. Jó lehetőség nyílik arra, hogy a nevelők és a szülők között még szorosabb kapcsolat alakuljon ki.

Ismerkedős délután a kiscsoportos szülők és gyerekeik részére augusztus végén.

Bográcsozás a szülőkkel, gyereknapon közös sportversenyt, vetélkedőt szervezünk, Majálison közösen fát állítunk.

+ Rendezvények, ünnepek

- Óvodát bemutató nyílt napra hívjuk meg a leendő szülőket gyermekeikkel. Feltehetik kérdéseiket, megnézhetik az épületeket, kipróbálhatják a játékokat.

- Nyílt napokon betekintést nyerhetnek fejlesztő, nevelő munkánkba.

- Karácsony előtt vásárt szervezünk számukra

- Az ünnepekre meghívjuk a családokat. Ilyen alkalmak: Szüreti felvonulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, Ballagás

- Az idősök világnapján a nagyszülők látogatnak el hozzánk egy közös játékra

Az együttműködés várható eredménye

- A gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez szükséges együttműködési formák kialakulnak, fejlődnek.

- Az óvoda és a szülő azonos cél elérése érdekében összefogva biztosítja a gyermekek optimális fejlődéséhez szükséges környezetet.

- Az óvoda figyel arra, hogy gyermekéről a szülő mindig pontos, naprakész információt kapjon

7.2.Kapcsolat a bölcsődével

- A bölcsőde és az óvoda vezetője állandó kapcsolatot tartanak.
A tagóvoda vezetők a rájuk nézve fontos eseményekről tájékoztatást kapnak – beiratkozás, programok.
- A településen egy bölcsőde működik, így minden évben egyre több olyan gyermek felvételére kell számítani, akik ebből az intézményekből érkeznek. A férőhelyek számítása végett a beiratkozásnál fokozott figyelem és kapcsolattartás van

7.3.Egyéb kapcsolatok

+ Kapcsolat az iskolával

- Elsőrendű feladatnak tekintjük, hogy az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentes legyen a gyermekek számára. Ehhez fontos az együttműködés az iskolákkal.
- Lehetőséget biztosítunk az iskolának a beiratkozás előtti bemutatkozásra az óvodai nyílt nap alkalmával, amikor a tanítók és iskola igazgatója ellátogat az óvodákba.
- Az SNI-s gyermekek szüleinek tájékoztatást adunk az iskolaválasztás lehetőségeiről.
- Intézmény látogatások alkalmával ismereteket kapunk és nyújtunk, ami segíti munkánk összehangolódását. A gyermekek nagy örömmel fogadják, amikor még óvodásként beülhetnek az iskolapadba.
- A gyermekek utánkövetése érdekében az óvodapedagógusok meglátogatják volt óvodásaikat az iskolában. A tanítóktól információkat kapnak a gyermekek haladásáról, erősségeikről, és gyenge területeikről. Ezeket felhasználják a pedagógiai munka fejlesztésére.

+ Kapcsolat a fenntartóval

- Az intézmény vezetője napi kapcsolatban van a település Önkormányzatának dolgozóival, mely elősegíti a zökkenőmentes működést.
- A kapcsolattartás formái a megbeszélések, beszámolók, folyamatos tájékoztatások.

+ Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Az inárcsi művelődési ház által szervezett programokon rendszeresen részt vesz az óvoda. A gyermekek a nevelési év során több alkalommal tekinthetnek meg meseelőadásokat. Fellépünk a Szüreti felvonuláson, Nyugdíjasok karácsonyán, Falu napon.
- A könyvtárral minden tagóvoda kapcsolatban van. A nagycsoportos gyermekek többször is ellátogatnak a könyvtárba, ahol megismerkedhetnek a könyvtár jelentőségével, képet kapnak a könyvek használatáról.

+Kapcsolat az egyházakkal

- Óvodánk minden egyházzal tartja a kapcsolatot. Különböző események, hagyományos ünnepek által ismertetjük meg a gyerekekkel a különböző szokásokat, a templomokat. Búcsú, karácsonyi betlehemezés, adventi koncert a református egyházban.
- Biztosítjuk a lehetőséget és helyet a felekezetek számára hittan megtartására.

+ Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel

- Gyermekorvos: óvodánk gyermekorvosa évenként egyszer általános vizsgálatot végez a gyermekeken. Ezekhez a vizsgálatokhoz a szülő beleegyező nyilatkozatára is szükség van. A doktornő tájékoztató előadásokat is tart a gyerekek számára az egészséges életmódra nevelés keretében.
- A fogorvosnő évente többször ellenőrzi a gyermekek fogazatát, tájékoztatja a szülőket az eredményről, megbeszéli velük a szükséges teendőket.
A gyermekek számára bemutatót tart a helyes fogmosásról.
- Védőnők: szükség szerint ellenőrző vizsgálatot tartanak. Óvónői felkérésre előadásokat tartanak, szülői értekezleteken válaszokat adnak aktuális kérdésekre.

+ Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

- A szakszolgálat szakembereinek segítségével folyamatosan biztosítjuk a gyermekek fejlesztését, a problémák korai kiszűrését, megszüntetését.
- Az SNI-s gyermekek (beszédfogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, BTMN, testi érzékszervi fogyatékos, autista) ellátása, gondozása folyamatos.
- A fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység, a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos, vagy egyéni formában.
- Az SNI gyermek vizsgálata alapján rögzített szakvéleményben meghatározott fejlesztési terület szakemberét, illetve a fejlesztésre fordítandó óraszámot óvodánk biztosítja abban az esetben, ha a szakvélemény tartalmazza, hogy a gyermek a többi gyermekkel együtt részt vehet az óvodai nevelésben. Minden esetben a fejlesztés tartalmáról, folyamatosságáról fejlesztési naplót készít a szakember.
- Logopédiai szűrés: beszédindítás, beszédhibák javítása, nyelvi kommunikációs zavarok javítása, dyslexia veszélyeztetettség megállapítása, terápiája
- Iskolaérettségi vizsgálat: ősszel, tavasszal.
- A fejlesztésben résztvevők: logopédus, fejlesztőpedagógus, mozgásfejlesztő konduktor, szükség szerint, fogyatékoságnak megfelelő speciális szakember
- Minden telephelyóvodában biztosított a hely, az idő és az eszköz ezekhez a foglalkozásokhoz.

+ Kapcsolat a dabasi rendőrség gyermekvédelmi osztályával

- Részt veszünk az általuk szervezett programban, amelyben felhívják a gyermekek figyelmét a különböző veszélyekre és a helyes viselkedésre ezekben a helyzetekben.

7.4.A pedagógiai programunk alkalmazásának feltételrendszere

Személyi feltételek

- Intézményünkben egy kivételével minden óvodapedagógus óvónőképző főiskolát végzett, közülük néhányan speciális képzettséggel is rendelkeznek. Munkájukat szakképzett pedagógiai asszisztensek és dajkák segítik. Számítógépes alapismerettel mindenki rendelkezik. Pedagógusaink folyamatosan képzéseken vesznek részt, törekszenek a szakmai, módszertani megújulásra, fejlődésre a program megvalósítása érdekében. A nevelőtestület valamennyi tagja eleget tett és tesz a továbbképzési kötelezettségének.
- Óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazott összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Az ügyviteli és adminisztrációs feladatokat óvodatitkár végzi.
- Az óvoda zökkenőmentes műszaki működéséről, kertünk ápoltságáról karbantartó kollégák gondoskodnak.
- A fejlesztést igénylő gyermekekkel fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, a beszédhibás gyermekekkel logopédus foglalkozik.

Tárgyi feltételek

- Mindhárom óvodai épületünkben adottak a feltételek a pedagógiai program megvalósításához, rendelkezik szükséges helyiségekkel, eszközökkel és tárgyi feltételekkel.
- Óvodáink berendezési tárgyai, felszereltsége praktikus, esztétikus. A közelmúltban mindenhol megújultak az óvodai alapítványunk segítségével
- A csoportszobák az ott dolgozó felnőttek egyéniségét, ízlésvilágát tükrözik.
- Játékainkat az életkornak megfelelően, biztonság, tartósság, célszerűség, tudatosság alapján vásároljuk, készítjük. Igyekszünk sok természetes anyagot használni, választani. Népi játékszereket, eszközöket is alkalmazunk.
- Csoportjainkban a népi kultúra átörökítéséhez szükséges mesterségbeli szerszámok, anyagok, állnak rendelkezésünkre.

- Sporteszköz- állományunk korszerű, gazdag, a sokoldalú testi fejlődést szolgálja. Tornaszoba két épületben található.
- Sószoza mindhárom óvodában készült.
- Szakkönyvtárunkat folyamatosan bővítjük, gazdag módszertani, pedagógiai, pszichológiai, közoktatásügyi könyvkiadást segíti az óvodapedagógusi, vezetői munkát.
- Informatikai eszközparkunkkal (számítógép, fénymásoló, internet stb.) lépést tudunk tartani a XXI. század kihívásaival. Internettel ellátott számítógépek és nyomtatók állnak a pedagógusaink rendelkezésére. Ezen kívül mindhárom óvodánk rendelkezik laminálógéppel. A szakmai munka színvonalának szinten tartása és fejlesztése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk és keressük a lehetőségeket arra, hogy intézményünk tárgyi feltételeit folyamatosan bővítsük.
- Udvarainkon a játszótérak Eu-s szabványnak megfelelő játszótéri eszközökkel vannak felszerelve. Folyamatosan ellenőrizzük, javítjuk illetve cseréljük őket.

Napirend

A napirend folyamatos, az egyes tevékenységformák a játékba ágyazottan szerveződnek. A Gondozás c. fejezetből ismert a tevékenységek szervezése.

A gondozási teendők időtartama (a mosdóban, az öltözőben, az udvaron, a déli étkezések és a pihenés idején, stb.) a gyerekek tempójához, igényéhez igazodik. A többi tevékenységforma megválasztásának időpontját a gyerekek életkora, a csoport és a helyi sajátosságok, valamint az "Évkör" tevékenységrendszer határozzák meg.

Javasolt napirend

Időpontok	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
6:00-9:30	SZABAD JÁTÉK Reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett tevékenység)	SZABAD JÁTÉK Reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett tevékenység)	SZABAD JÁTÉK Reggelizés Mozgásfejlesztés (tervezett kötelező vagy kezdeményezett tevékenység)
9:30-12:00	Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	Felajánlott, kötelező, vagy kötelezően választható tevékenység JÁTÉK a levegőn
12:00-14:40	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS	EBÉD (kötött formában) PIHENÉS és igény szerint felajánlott tevékenység
14:40-17:00	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn	UZSONNA (Folyamatos vagy kötött formában) Felajánlott, választható tevékenység JÁTÉK a levegőn

A hetirendben – a napirendhez hasonlóan - vannak stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján rugalmasságra. A hetirendnek naponta biztosítani kell a tervezett, és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. Szervezhető kezdeményezett vagy kötött formában. A 3-4 éves gyermekek eltérő fejlettségét tolerálva vezetjük be a kötelezőséget. A program sajátossága, hogy a tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását.

A nevelési évben végigvonuló hagyományörző tevékenységrendszer egyeztetett tervezést kíván. Az óvoda sajátosságai és törekvései alapján kialakított helyi "Évkör" az éves tervezést áttekinthetővé teszi. Ebből kitűnik, hogy a testület mit, és mennyit, kíván beépíteni a hagyományörző tevékenységekből. Az évszakonkénti lebontás már részletesebb rendszerezést nyújt.

Az évről évre visszatérő jeles napok óvodai hagyományteremtését az Ünnepeink rendje összeállítás segíti, amelyben az előkészületek folyamatát lehet összehangolni. (Pl.: Lucázni csak a nagyfiúk mennek, vagy a karácsonyi köszöntést melyik csoport játssza szívesen). A közösen elfogadott és tervezett tevékenységek ismeretében tervezhető csoportonként a kapcsolódó műveltséganyag. Ajánlott az évszakonkénti bontás. A tevékenységformák további tervezését az óvónő módszertani szabadsága határozza meg. A hagyományörző, a családokkal együtt nevelő folyamat, megkívánja az óvodai munkatársak összehangolt, belső szokásrendjét.

8.EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK, Programok

8.1.Szolgáltatások

Az óvodai életébe becsatlakozó, pedagógiai és szakmai végzettséggel rendelkező oktatóink az alábbi területeken fejlesztik és oktatják az intézménybe járó gyerekeket:

- „Izgő-Mozgó” játékos mozgástanulás
- Gyermek néptánc,
- Gyermekjóga
- Angol nyelv
- Póni lovagoltatás
- Mese-meditáció
- Ovi-foci
- ZumbaKids
- katolikus hittan
- református hittan
- Pünkösdi felekezet hitoktatása

8.2.Programok

A gyermekeket körülvevő világ felfedezési, megismerési lehetőségének sokoldalú biztosítása érdekében rendszeresen, minden évszakban kirándulásokat szervezünk:

- őszi kirándulás az erdőben,
- terménybetakarítás, szüret családoknál,
- Állatok világnapja – állatok megtekintése természetes élőhelyükön,
- téli erdei kirándulás,
- tavaszi erdei kirándulás,
- évvégi csoportkirándulások,

8.3.Nyári „Erdei Óvoda”

Az óvoda nagy-és középsőcsoportosai részére az iskolai nyáriszünet idejében 5 napos „Erdei Óvoda” megszervezése a szülő igényei alapján.

Célunk a gyermekeket körülvevő környezet-és az ebben fellelhető élővilág megismerése.

9.BOLDOG ÓVODA

Intézményünk a 2019-2020-as nevelési évben csatlakozott a „ JOBB VELED A VILÁG ” alapítvány óvodai szintű boldogságóra programjához, mely a pozitív pszichológia kutatásaira épít.

Feladatunk a 3-6 éves gyermekek korosztályában, módszertani segítség, új ötletek befogadása a boldogságra való képesség erősítésére, kibontakoztatására. Pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése. Egy optimista, bizakodó életszemlélet kialakítása, derűs, vidám hangulatú mindennapok biztosítása.

A szeretetteljes légkör, nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés változásához, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre.

A boldogságórák játékaik erősítik az önbizalmat, kitartást, fokozzák a koncentrációs képességet, fejlesztik a gondolkodást és kreativitást. Csökkentik a szorongást, kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekeink.

A teljes program, 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról-fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

10.Ovi-Zsaru

Óvodás korú-nagycsoportos-gyermekek részére készült biztonságra nevelő program.

A program fő vonalai:

1.Személyiségfejlesztés

- Önismeret
- Problémamegoldás lehetőségeinek elsajátítása

2. Szabálykövetés

- Közlekedési szabályok
- Mindennapi élet szabályai (írott, vagy íratlan szabályok)

3. Biztonság

- Idegen, ismeretlen személyekkel szemben

- Közlekedésben
- Gyermek egyedül van (otthon, közterületen)

4. Viselkedési panelek

- Szituációs és szerepjátékokon keresztül- drámapedagógiai eszközök, módszerek felhasználásával-a veszélyhelyzetekben való viselkedés gyakorlása
- Bábokkal való "elmondatás", felismertetés, hogy mikor, mit tehetünk és tegyünk.
Valamennyi témakört végig kíséri az a fő gondolat, hogy a gyerekek ismerjék fel a veszélyhelyzetekben rejlő kockázatot, ennek ismeretében hozzám meg a döntéseiket.
Tudatosuljon a gyermekben, hogy problémáikkal nincsen egyedül, fő támaszuk a családi háttér, az óvoda és a rendőr.
Lássák be, hogy bekövetkezhetnek olyan események is, amikor más segítségére nem számíthatnak, s a kialakult helyzetet meg kell egyedül is oldaniuk úgy, hogy ne kerüljenek bajba.

A program célja: Az óvodáskorú- elsősorban nagycsoportos- gyermekek biztonság érzetének segítése, erősítése.

Feladata: Az egyéni ismeretek feltérképezése az áldozattá válással kapcsolatosan, az életkori sajátosságának megfelelő, és szintű információk átadása a témában.

Feldolgozáshoz használható módszerek „eszközök”

- Mesevilág szereplői
- Mozgás öröme
- Játék szenvedélye
- Rajz önmegvalósító lehetősége
- Szerepjátékokkal történő más embernek a „bőrébe bújása”- megismerése

A program TÉMAKÖREI

1. Ismerkedés szabályai

Cél: Tudatosuljon a gyerekekben, hogy ki az idegen, vele hogyan viselkedjenek, mire figyeljenek, ha idegen megszólítja őket. (bemutatkozás szabályai)

2. Szabályok betartása:

Cél: Ismerjék fel a gyerekek, hogy az utasítások és szabályok nagy része, az ő biztonságuk, egészségük megóvását szolgálják.

Ettől a foglalkozástól kezdve nem szükséges a rendőri jelenlét, az óvónő veszi át az irányító szerepet, és a rendőrt pedig, Rendőr Robi!

3. Ismeretlen-idegen- személytől ne fogadj el semmit!

Cél: Gyerekek tanulják meg, hogy idegen személytől nem fogadhatnak el semmit, mert rossz dolog is történhet velük, ha nem utasítják vissza azt.

(Óvónő a foglalkozás előtt már mesélje el a Hófehérke és a hét törpe című mesét, mely a foglalkozás anyaga).

4. Egyedül otthon tartózkodás szabályai

Cél: Gyerekek tanulják meg, hogy idegen személyeknek ne nyissanak ajtót amikor egyedül vannak otthon, és telefonon se adjanak ki információt a családról.

5. Biztonságban otthon

Cél: A gyerekekkel tudatosítani, hogy az otthon tartózkodásnak is vannak szabályai, amit be kell tartani azért, hogy ne érje baleset őket és biztonságban érezhessék magukat.

6. Biztonságos közlekedés

Cél: A főbb közlekedési szabályok megismerése, tudatosuljon, hogy a helyes közlekedésben való részvétel a saját biztonságukat szolgálja.

Mondják el a gyerekek:

- milyen közlekedési eszközöket ismernek, náluk otthon milyen közlekedési eszközök vannak,
- járműveket kik használhatják, kik vezetik, milyen engedély szükséges azok vezetéséhez,
- milyen közlekedési szabályokat ismernek (utalhatunk vissza a szabályoknál tanultakra is).

7. Környezeti nevelés- állatokkal való óvatos ismerkedés szabályai (minimum 2 foglalkozási anyagrész, ezeket a foglalkozásokat lehet pontos dátumokhoz, ünnepekhez kapcsolni, mint például: Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld világnapja, Madarak és Fák Napja)

Cél: Olyan környezeti nevelés, szokásformálás valósuljon meg, melyek megalapozzák, az óvodások környezethez kapcsolódó tapasztalatait, amelyek a későbbiekben a felnőtté válás során tudatossá alakulhatnak át, és tudatos környezet és az állatokat óvó felnőtté válhatnak.

8. Erőszak mentesség szabályai az óvodában „Óvodás korra az agresszív megnyilvánulások széles repertoárja alakulhat ki egy-egy gyermekben. Megüti testvérét, erőszakos más gyerekekkel, csíp, rúg, verekszik, bosszantja társait, tönkreteszi a többiek játékát, csúnyán beszél, csúfolódik. És míg korábban a düh a cél elérésének megghiúsulásából fakadt, most már tudatos bántó szándék is benne van egy-egy- cselekvésében. Az agresszív viselkedés lényegi mozzanata a támadó jellegű, fájdalmat, sérelmet okozó szándék.

Cél: A csoportban előforduló megfélemlítés megelőzése, valamit kezelése, a közösségi érzés erősítése, annak kiemelése, valamint kezelése, a közösségi érzés erősítése, annak kiemelése, valamint megértetni a gyerekekkel, hogy nagyon jó egy befogadó, a társakat segítő csoport tagjának lenni és az erőszak a durvaság nem megoldás. A gyerekek ismerjék fel azokat a jeleket, melyek egy erőszakos viselkedést generálhat egymás közt.

11.ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

Az inárcsi Boglárka Néphagyományőrző Óvoda és Konyha Néphagyományőrző Óvodai Programja érvényes:

2022. szeptember 20- tól visszavonásig.

A programot indokolt esetben módosíthatja:

- Inárcs Község Önkormányzatának **Képviselőtestülete** ha szervezeti átalakítást hajt végre
- Az óvoda **nevelőtestülete** akkor, ha a testület 70 %-a ezt igényli, illetve ha azt törvényi változás indokolja
- **Szülők**, Szülői Munkaközösség abban az esetben, ha a szülők 90 %-a igényli

A módosítási eljárás **szabályai**:

- Az óvodavezetéshez benyújtott írásos előterjesztésben történjen.
- A változtatás igénye indokolva legyen.

**VÉLEMÉNYEZÉSRE JOGOSULT
SZÜLŐI KÉPVISELET NYILATKOZATTÉTELE**

A SZÜLŐI MUNKAKÖZÖSSÉG A Boglárka Néphagyományőrző Óvoda és Konyha Pedagógiai Programjának elfogadásához a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Inárcs, 2022. szeptember 15.

.....

**Szülői Munkaközösség Elnöke
Ruttkai Enikő**

12. Legitimációs záradék

A Pedagógiai Programot készítette:

Az intézmény nevelőtestülete:

Fajt Istvánné
Huszár Kispéter Livia
Kaltenecker Tiborné
Piri Zoltánné
Bódog Edina
Talapka-Varga Adrienn
Finna Enikő Izabella
Károlyi Anett Mária
Bartuszek Orsolya
Lipkovicsné Szijártó Tünde
Gálík Tiborné

Dátum: Inárcs, 2022. szeptember 15.

.....
nevelőtestület nevében

Inárcs, 2022. szeptember 15.

Jóváhagyta: Fajt Istvánné intézményvezető

.....
Ph.

intézményvezető aláírása

A Pedagógiai Programot elfogadta: Az intézmény nevelőtestülete

Dátum: Inárcs, 2022. szeptember 15.

.....
nevelőtestület nevében

A véleményét nyilvánította:

Dátum: Inárcs, 2022. szeptember 15.

.....
szülői szervezet nevében

Az egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte:

Dátum: Inárcs, 2022. szeptember 15.

.....
fenntartó nevében

